

หมิ่นประมาทโดยการโฆษณา มาตรา 328: ความหมาย โทษ และแนวคำพิพากษาศาลฎีกา

โดย เอกสยาม ชัยศรี ที่ปรึกษากฎหมาย
บริษัท เอกสยาม แอนด์ पार्टเนอร์ส จำกัด

เนื้อหานี้เป็นข้อมูลกฎหมายทั่วไป ไม่ใช่ความเห็นทางกฎหมายเฉพาะ กรณี การพิจารณาแต่ละเรื่อง ต้องอาศัย
ข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานของเรื่องนั้น ฉบับออนไลน์ที่ปรับปรุงล่าสุดอยู่ที่ [https://
eksiamdefamationlaw.com/articles/defamation-by-publication-section-328.html](https://eksiamdefamationlaw.com/articles/defamation-by-publication-section-328.html)

สาระสำคัญโดยสรุป

- หมิ่นประมาทโดยการโฆษณาตาม ป.อ. มาตรา 328 คือ หมิ่นประมาทตามมาตรา 326 ที่กระทำการโดยการ
โฆษณาด้วยเอกสาร ภาพ ตัวอักษร เสียง การกระจายเสียงหรือภาพ หรือการป่าวประกาศด้วยวิธีอื่น โทษจำ
คุกไม่เกินสองปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท
- ศาลฎีกาวางหลักว่าการโฆษณาต้องเป็นการเผยแพร่ข้อความไปยังสาธารณชนหรือประชาชนทั่วไป
(ฎีกาที่ 5276/2562) การแจ้งข่าวเฉพาะกลุ่มบุคคล เช่นไลน์กลุ่ม หนังสือถึงผู้ซื้อที่ดินในโครงการ หรือ
หนังสือร้องเรียนถึงนายอำเภอคนเดียว ยังไม่ใช้การโฆษณา
- ใบปลิวที่แจกจ่าย การนำหนังสือพิมพ์ไปแจก และโพสต์เฟซบุ๊กที่เปิดเป็นสาธารณะ เป็นการโฆษณา
(ฎีกาที่ 645/2503 4998/2558 และ 2624/2567)
- มาตรา 328 ต้องครบองค์ประกอบของมาตรา 326 ก่อน คือใส่ความต่อบุคคลที่สามในทางที่น่าจะทำให้เสีย
ชื่อเสียง และฟ้องต้องบรรยายว่ากระทำการโดยการโฆษณา มิฉะนั้นข้อหามาตรา 328 ตกไป
(ฎีกาที่ 2466/2551 และ 6794/2561)



- หมิ่นประมาทโดยการโฆษณาเป็นความผิดอันยอมความได้ตามมาตรา 333 ต้องร้องทุกข์ภายในสามเดือน นับแต่รู้เรื่องและรู้ตัวผู้กระทำ และโพสต์แยกกันหลายครั้งอาจเป็นความผิดหลายกรรม (ฎีกาที่ 2624/2567)
- พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ มาตรา 14 (1) ฉบับ พ.ศ. 2560 ยกเว้นหมิ่นประมาทไว้ในตัวบท แต่คลิปลามกที่ทำให้ผู้อื่นเสียชื่อเสียงเป็นความผิดตามมาตรา 328 และมาตรา 14 (4) สองกรรมต่างกัน (ฎีกาที่ 4403/2566)
- ศาลสั่งให้โฆษณาคำพิพากษาในหนังสือพิมพ์และเว็บไซต์ข่าวออนไลน์ได้เองตามมาตรา 332 (2) (ฎีกาที่ 976/2567) ส่วนเยอรมนีเพิ่มโทษเมื่อกระทำโดยเปิดเผยเช่นเดียวกับไทย ขณะที่ญี่ปุ่นถือการกระทำโดยเปิดเผยเป็นองค์ประกอบพื้นฐาน

หมิ่นประมาทโดยการโฆษณาคือหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326 ที่ผู้กระทำเผยแพร่ข้อความใส่ความไปยังประชาชนทั่วไป ด้วยเอกสาร ภาพ ตัวอักษร เสียง หรือการป่าวประกาศด้วยวิธีอื่น มาตรา 328 เพิ่มโทษเป็นจำคุกไม่เกินสองปีและปรับไม่เกินสองแสนบาท ความผิดนี้ยอมความได้ และศาลฎีกาถือว่าการแจ้งข่าวเฉพาะกลุ่มบุคคลยังไม่ใช่การโฆษณา

มาตรา 328 บัญญัติว่าอย่างไร

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 328 บัญญัติว่า ถ้าความผิดฐานหมิ่นประมาทได้กระทำโดยการโฆษณาด้วยเอกสาร ภาพวาด ภาพยนตร์ ภาพหรือตัวอักษรที่ทำให้ปรากฏไม่ว่าด้วยวิธีใด ๆ สิ่งบันทึกเสียงหรือภาพ การกระจายเสียงหรือภาพ หรือการป่าวประกาศด้วยวิธีอื่น ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท

ตัวบทเดิมของมาตรา 328 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2535 บัญญัติว่า “ถ้าความผิดฐานหมิ่นประมาทได้กระทำโดยการโฆษณาด้วยเอกสาร ภาพวาด ภาพระบายสี ภาพยนตร์ ภาพหรือตัวอักษรที่ทำให้ปรากฏไม่ว่าด้วยวิธีใด ๆ แผ่นเสียง หรือสิ่งบันทึกเสียง บันทึกภาพ หรือบันทึกอักษร กระทำโดยการกระจายเสียง หรือการกระจายภาพ หรือโดยกระทำการป่าวประกาศด้วยวิธีอื่น ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท”¹ ถ้อยคำที่เน้นไว้สามช่วงเป็นจุดที่มักชี้ผลของคดี ช่วงแรกกำหนดว่าความผิดต้องเป็นหมิ่นประมาทก่อน ช่วงที่สองทำให้ตัวอักษรบนหน้าจอเข้ามาอยู่ในมาตรานี้โดยไม่ต้องตีความขยาย และช่วงที่สามเปิดให้วิธีการใหม่ ๆ ที่ไม่ได้ระบุชื่อไว้เข้ามาตรานี้ได้



โครงสร้างของมาตรา 328 จึงมีสองชั้น ชั้นแรกคือสื่อหรือวิธีการ ซึ่งตัวบทระบุไว้กว้างมาก ตั้งแต่เอกสาร ภาพยนตร์ สิ่งบันทึกเสียง ไปจนถึงการกระจายเสียงและกระจายภาพ ชั้นที่สองคือคำว่า “โดยการโฆษณา” ซึ่งประมวลกฎหมายอาญาไม่ได้นิยามไว้ ศาลฎีกาจึงเป็นผู้กำหนดความหมายผ่านคำพิพากษาจำนวนมาก ข้อความที่อยู่ในสื่อตามชั้นแรกแต่ไม่ได้เผยแพร่สู่ประชาชนทั่วไป ยังไม่มีความผิดตามมาตรา 328 หัวข้อถัดไปอธิบายทั้งสองชั้นตามลำดับ

ในทางภาษา คำว่า “โฆษณา” ในมาตรา 328 ไม่ได้หมายถึงการโฆษณาสินค้า แต่หมายถึงการทำให้ข้อความแพร่หลายต่อสาธารณะ ความเข้าใจผิดที่พบบ่อยคือคิดว่าการโพสต์ออนไลน์ทุกรูปแบบเป็นการโฆษณาโดยอัตโนมัติ แนวคำพิพากษาไม่ได้วางหลักเช่นนั้น การประเมินต้องดูว่าข้อความไปถึงใคร และผู้กระทำมีเจตนาให้ไปถึงใคร

ความสัมพันธ์ระหว่างมาตรา 326 กับมาตรา 328

มาตรา 328 เป็นบทเพิ่มโทษของมาตรา 326 ไม่ใช่ความผิดที่แยกเป็นอิสระ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326 ต้องครบก่อน คือการใส่ความผู้อื่นต่อบุคคลที่สามในทางที่น่าจะทำให้เสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือ ถูกเกลียดชัง คำพิพากษา ศาลฎีกาที่ 2466/2551 วินิจฉัยว่า ความผิด ตามมาตรา 328 ต้อง เป็นการใส่ความตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 326 ด้วย

มาตรา 326 บัญญัติว่า “ผู้ใดใส่ความผู้อื่นต่อบุคคลที่สาม โดยประการที่น่าจะทำให้ผู้อื่นนั้นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง ผู้นั้นกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาท” มีโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ส่วนมาตรา 328 ขึ้นต้นด้วยคำว่า “ถ้าความผิดฐานหมิ่นประมาท” ซึ่งอ้างกลับไปทีมาตรา 326 คำพิพากษา ศาลฎีกาที่ 2466/2551 วางหลักไว้ตรงตัวว่า “ความผิดฐาน หมิ่นประมาทโดยการโฆษณาตาม ป.อ. มาตรา 328 นั้น จะต้องเป็นการใส่ความบุคคลอื่นต่อบุคคลที่สามโดยประการที่น่าจะทำให้ผู้อื่นนั้นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชังตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 326 แห่ง ป.อ. ด้วย” ในคดีนั้น ชาวในหนังสือพิมพ์ระบุชื่อผู้ถูกใส่ความด้วยนามปากกา และโจทก์ไม่มีพยานบุคคลที่สามมายืนยันว่าผู้อื่นรู้ว่ำนามปากกานั้นหมายถึงผู้เสียหาย ศาลจึงฟังไม่ได้ว่ามี การใส่ความผู้เสียหาย²

ผลในทางปฏิบัติคือ ข้อต่อสู้ทุกข้อที่ใช้กับมาตรา 326 ใช้กับมาตรา 328 ได้ด้วย เช่น ข้อความไม่ได้ยืนยันข้อเท็จจริง ผู้อ่านไม่รู้ว่าหมายถึงใคร หรือผู้กระทำแสดงความเห็นโดยสุจริตตามมาตรา 329 ฝ่ายผู้เสียหายต้องพิสูจน์ทั้งองค์ประกอบของมาตรา 326 และข้อเท็จจริงที่ทำให้เป็นการโฆษณา พยานหลักฐานสองชุดนี้



ต่างกัน ชุดแรกพิสูจน์เนื้อหาของข้อความและการระบุตัว ชุดที่สองพิสูจน์ช่องทางและขอบเขตของการเผยแพร่ ส่วนข้อความที่ไม่ระบุชื่อแต่ผู้อ่านรู้ว่าหมายถึงใคร มีรายละเอียดในบทความ โพสต์ด่าไม่เอ่ยชื่อ ผิดหมิ่นประมาทไหม

ความหมายของการโฆษณาตามแนวคำพิพากษาศาลฎีกา

แนวคำพิพากษาศาลฎีกาถือว่าการโฆษณาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 328 คือการเผยแพร่ข้อความหมิ่นประมาทออกไปยังสาธารณชนหรือประชาชนทั่วไป คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5276/2562 วางหลักนี้ไว้ชัด คดีที่ศาลถือว่าเป็นการโฆษณา ได้แก่ การพิมพ์ใบปลิวแจกจ่าย การนำหนังสือพิมพ์ไปแจก และการโพสต์ในเฟซบุ๊กที่เปิดเป็นสาธารณะให้บุคคลทั่วไปเข้าถึงได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5276/2562 วางหลักทั่วไปว่า “ความผิดฐานหมิ่นประมาทโดยการโฆษณาตาม ป.อ. มาตรา 328 นั้น ผู้กระทำได้เผยแพร่ข้อความอันเป็นการหมิ่นประมาทออกไปยังสาธารณชนหรือประชาชนทั่วไป”³ คำว่า “สาธารณชนหรือประชาชนทั่วไป” เป็นตัวชี้ขาด ถ้าผู้รับข้อความนั้นบุคคลไม่จำกัดตัวที่ใครก็อาจได้รับรู้ ข้อความนั้นเผยแพร่สู่สาธารณะแล้ว แต่ถ้าผู้รับเป็นกลุ่มบุคคลที่กำหนดตัวได้ ศาลมักถือว่าเป็นการแจ้งข่าวเฉพาะกลุ่ม ซึ่งอธิบายในหัวข้อถัดไป

ตัวอย่างที่ศาลถือว่าเป็นการโฆษณาตั้งแต่สื่อกระดาษรุ่นเก่า คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 645/2503 เป็นคดีที่จำเลยซึ่งเคยสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลด้วยกันกับโจทก์ “ได้พิมพ์ใบปลิว” กล่าวหาว่าโจทก์ ค้างชำระเงินร้านสหกรณ์ “แล้วจำเลยโฆษณาแจกจ่ายใบปลิวเหล่านั้น” ศาลฎีกาเห็นว่า แม้ข้อเท็จจริงเรื่องการฟ้องเรียกเงินจะเป็นความจริงและคู่กรณียอมความกันแล้ว การกระทำของจำเลยก็เป็นเจตนาใส่ความหมิ่นประมาท ไม่ใช่การแสดงความคิดเห็นโดยสุจริต⁴ คดีนี้แสดงว่าการพิมพ์และแจกจ่ายเอกสารต่อประชาชนในช่วงเลือกตั้งเป็นการโฆษณาตามความหมายของมาตรา 328

หลักเดียวกันใช้กับ ผู้ที่ไม่ได้เขียนข้อความเอง คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4998/2558 วินิจฉัยว่า “การนำหนังสือพิมพ์ไปแจกโดยทราบว่ามีเนื้อหาข้อความหมิ่นประมาทโจทก์ถือได้ว่าเป็นการกระจายข่าวไปสู่สาธารณชนหรือประชาชนทั่วไปแล้ว จึงเป็นการกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาทโดยการโฆษณา”⁵ การกระทำที่ทำให้ข้อความไปถึงประชาชน แม้จะเป็นเพียงการแจกจ่ายสิ่งที่ผู้อื่นเขียน จึงเป็นการโฆษณาได้เมื่อผู้แจกรู้เนื้อหา หลักนี้ใช้เทียบกับการแชร์โพสต์ออนไลน์ได้โดยตรง



ในยุคสื่อสังคม คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2624/2567 เป็นคดีที่จำเลยโพสต์ข้อความในเฟซบุ๊กของตนแก่ครั้ง โดยตั้งค่าให้บุคคลใดก็ตามเข้าถึงได้ ไม่ว่าจะใช้เฟซบุ๊กหรือไม่ ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า “การที่จำเลยโพสต์ข้อความใส่ความโจทก์ในเฟซบุ๊กของจำเลยที่เปิดเป็นสาธารณะที่บุคคลทั่วไปสามารถเข้าถึงได้ เป็นการกระจ่ายข้อความไปสู่สาธารณะหรือประชาชนทั่วไป ซึ่งเป็นบุคคลที่สาม” และลงโทษตามมาตรา 328 เป็นความผิดหลายกรรม⁶ ปัจจัยที่ศาลยกขึ้นคือการตั้งค่าการเข้าถึงของโพสต์ ไม่ใช่จำนวนผู้ที่อ่านจริง

การแจ้งข่าวเฉพาะบุคคลหรือเฉพาะกลุ่มที่ยังไม่ใช้การโฆษณา

การแจ้งข่าวไปยังบุคคลที่สามคนเดียวหรือกลุ่มบุคคลที่กำหนดตัวได้ ยังไม่ใช้การโฆษณา

ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 328 แม้อาจเป็นหมิ่นประมาทตามมาตรา 326 ศาลฎีกาวินิจฉัยเช่นนี้ กับหนังสือร้องเรียนถึงนายอำเภอคนเดียว (ฎีกาที่ 4291/2548) หนังสือถึงผู้ซื้อที่ดินในโครงการ (ฎีกาที่ 7788/2552) และไลน์กลุ่ม (ฎีกาที่ 5276/2562)

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4291/2548 วินิจฉัยว่าหนังสือร้องเรียนซึ่งมีข้อความหมิ่นประมาทที่ยื่นต่อ นายอำเภอ โดย เฉพาะเจาะจง “ไม่เป็นการ โฆษณา ด้วย เอกสาร เพราะ หนังสือ ร้องเรียน ดังกล่าว ยื่น ต่อ นายอำเภอ คอนสารซึ่งเป็นบุคคลที่สามเพียงคนเดียวเท่านั้น” และผู้ร้องเรียน “ไม่มีเจตนาใส่ความโดย โฆษณาให้บุคคลอื่นทั่วไปทราบ”⁷ คำพิพากษานี้สำคัญต่อผู้ที่ต้องการร้องเรียนการกระทำของผู้อื่นต่อ หน่วยงาน ที่มีหน้าที่ เพราะ การร้องเรียน ตรง ต่อผู้มีอำนาจ ไม่ใช้การ โฆษณา ส่วน จะเป็น หมิ่นประมาท ตามมาตรา 326 หรือได้รับยกเว้นตามมาตรา 329 เป็นอีกประเด็นหนึ่ง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7788/2552 เป็นคดีที่ ผู้ จัดสรร ที่ดิน ส่ง หนังสือ ทางไปรษณีย์ ถึง ผู้ซื้อ ที่ดิน ราย อื่น หลายราย กล่าวหาว่าโจทก์รุกร้าขายหาต ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า “การส่งหนังสือของจำเลยดังกล่าวมีลักษณะ เป็นเพียงการแจ้งหรือไขข่าวไปยังเฉพาะกลุ่มบุคคลซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินในโครงการเช่นเดียวกับโจทก์ ยังไม่ถึงกับเป็นการกระจ่ายข่าวไปสู่สาธารณชนหรือประชาชนทั่วไป”⁸ และคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2414/2530 ใช้หลักเดียวกันกับการแจ้งข่าวไปยังสมาชิกของสมาคม โดยเห็นว่าไม่ถึงกับกระจ่ายข่าวไปสู่สาธารณชนทั่วไป จึงควรลงโทษสถานเบา⁹

หลักแจ้งข่าวเฉพาะกลุ่มนี้ถูกนำมาใช้กับไลน์กลุ่มในคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5276/2562 ซึ่งวินิจฉัยว่าการส่งข้อความลงในกลุ่มไลน์ที่จำเลยตั้งและเชิญสมาชิกเข้าร่วม “มีลักษณะเป็นเพียงเจตนาการแจ้งหรือไขข่าวไปยังเฉพาะกลุ่มบุคคลซึ่งอยู่ในกลุ่มไลน์ดังกล่าวเท่านั้น” คดีจึงไม่มีมูลตามมาตรา 328 แต่มีมูลตามมาตรา 326 รายละเอียดของประเด็นไลน์กลุ่มและแชตส่วนตัวอยู่ในบทความ หมิ่นประมาทในไลน์กลุ่ม ค่าในไลน์กลุ่มหรือแชตส่วนตัว แจ้งความได้ไหม



อีก ด้าน หนึ่ง ถ้า ผู้ส่ง ไม่ได้ ส่ง ข้อความ ถึง บุคคลที่สาม เลย ความผิด ทั้งสอง ฐาน ไม่ เกิดขึ้น คำพิพากษา ศาลฎีกาที่ 110/2516 วินิจฉัยว่าจดหมายลงทะเลเป็นที่มีข้อความหมิ่นประมาทซึ่งส่งถึงตัวโจทก์โดยตรง “แสดงเจตนาของจำเลยว่าจะให้โจทก์เท่านั้นทราบข้อความในจดหมาย มิใช่เจตนาเป็นการใส่ความโจทก์ต่อบุคคลที่สาม” การกระทำจึงไม่เป็นความผิดตามมาตรา 326 และ 328¹⁰ ตารางต่อไปนี้สรุปเส้นแบ่งจากคำพิพากษาทั้งหมดในหัวข้อนี้และหัวข้อก่อน

ลักษณะการเผยแพร่	ผลตามแนวคำพิพากษา	คำพิพากษาศาลฎีกา
จดหมายถึงผู้ถูกกล่าวถึงโดยตรง	ไม่เป็นมาตรา 326 และ 328	110/2516
หนังสือร้องเรียนถึงเจ้าหน้าที่คนเดียว	ไม่เป็นการโฆษณา	4291/2548
หนังสือถึงผู้ซื้อที่ดินในโครงการเดียวกัน	ไม่เป็นการโฆษณา	7788/2552
ข้อความในไลน์กลุ่มที่ผู้ตั้งเชิญสมาชิก	ไม่มีมูลตามมาตรา 328 มีมูลตามมาตรา 326	5276/2562
ใบปลิวแจกจ่ายต่อประชาชน	เป็นการโฆษณา	645/2503
นำหนังสือพิมพ์ไปแจกโดยรู้เนื้อหา	เป็นการโฆษณา	4998/2558
โพสต์เฟซบุ๊กที่เปิดเป็นสาธารณะ	เป็นการโฆษณา	2624/2567

การโฆษณาผ่านเฟซบุ๊ก ไลน์ ยูทูบ และช่องทางออนไลน์

ข้อความออนไลน์เป็นตัวอักษรหรือภาพที่ทำให้ปรากฏตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 328 อยู่แล้ว คำถามจึงอยู่ที่การตั้งค่าการเข้าถึง โพสต์เฟซบุ๊กสาธารณะเป็นการโฆษณาตามฎีกาที่ 2624/2567 คลิปบนยูทูบ และ เฟซบุ๊ก ศาล ถือว่า ประชาชน เข้าถึง ได้ จำนวนมาก ตามฎีกาที่ 976/2567 แต่ไลน์ กลุ่ม ที่ ผู้ตั้ง เชิญ สมาชิกยังไม่ใช้การโฆษณา



เมื่อจัดช่องทางออนไลน์ตามหลักในหัวข้อก่อน จะได้ภาพที่ใช้ประเมินเบื้องต้นได้ ช่องทางที่เปิดให้ทุกคนเข้าถึง เช่น โพสต์เฟชบุ๊กสาธารณะ เพจสาธารณะ ช่องยูทูบ บัญชีตีกต็อกสาธารณะ หรือ วิวบนแผนที่ออนไลน์ มีลักษณะเดียวกับข้อเท็จจริงในฎีกาที่ 2624/2567 ส่วนช่องทางที่จำกัดผู้รับ เช่น แชตส่วนตัว ไลน์ กลุ่มที่ต้องได้รับเชิญ หรือกลุ่มเฟชบุ๊กส่วนตัวที่ผู้ดูแลอนุมัติสมาชิก มีลักษณะใกล้เคียงกับการแจ้งข่าวเฉพาะกลุ่ม การจัดกลุ่มนี้เป็นการวิเคราะห์จากหลักของศาล ข้อเท็จจริงเฉพาะคดี เช่น ขนาดกลุ่มและความสัมพันธ์ของสมาชิก อาจทำให้ผลต่างออกไป

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 976/2567 ให้ข้อเท็จจริงสำคัญเกี่ยวกับแพลตฟอร์มวิดีโอ จำเลยเผยแพร่ภาพเคลื่อนไหวและข้อความเสี่ยงผ่านเว็บไซต์ยูทูบและเฟชบุ๊ก ซึ่งศาลบรรยายว่าเป็น “แพลตฟอร์มที่ประชาชนสามารถเข้าถึง ข้อมูลที่จำเลย เผยแพร่ได้ เป็นจำนวนมาก และ อาจ มีการ เผยแพร่ ข้ำ หรือ เผยแพร่ต่อไปอีกอย่างกว้างขวาง” ศาลจึงสั่งให้โฆษณาคำพิพากษาโดยย่อทั้งในหนังสือพิมพ์และเว็บไซต์ข่าวออนไลน์¹¹ คำบรรยายนี้ตรงกับลักษณะของการโฆษณาตามมาตรา 328 และ แสดงว่าศาลเห็นความเสี่ยงของการเผยแพร่ซ้ำเป็นส่วนหนึ่งของความเสียหาย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7256/2567 ช่วยให้เห็นอีกด้านหนึ่ง จำเลยโพสต์ข้อความพร้อมภาพของโจทก์ในเฟชบุ๊ก ทำให้ผู้รู้จักโจทก์เข้าใจว่าโจทก์เป็นคนโกงและไม่ซื่อสัตย์ในการกำหนดโทษ ศาลฎีกาเห็นว่าการลงข้อความในเฟชบุ๊ก “ซึ่งมิใช่กลุ่มปิด บุคคลทั่วไปจากทุกมุมโลกสามารถเข้าถึงได้ เป็นการสร้างความเสียหายแก่โจทก์เป็นวงกว้างอย่างรวดเร็ว”¹² ถ้อยคำ “มิใช่กลุ่มปิด” บอกว่าศาลแยกพื้นที่เปิดกับกลุ่มปิดออกจากกันในการประเมินความร้ายแรง แต่คดีนี้ไม่ได้วินิจฉัยกรณีกลุ่มปิดโดยตรง สำหรับโพสต์ที่ตั้งค่าเฉพาะเพื่อน ยังไม่พบคำพิพากษาศาลฎีกาที่วินิจฉัยโดยตรง รายละเอียดอยู่ในบทความ โพสต์เฉพาะเพื่อน ผิดหมิ่นประมาทโดยการโฆษณาไหม และ หมิ่นประมาทบน Facebook

อัตราโทษ จำนวนกรรม และการโฆษณาคำพิพากษา

หมิ่นประมาทโดยการโฆษณาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 328 มีโทษจำคุกไม่เกินสองปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท สูงกว่าหมิ่นประมาทธรรมดาตามมาตรา 326 ซึ่งจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท โพสต์หลายครั้งต่างวันเวลาอาจเป็นความผิดหลายกรรมตามฎีกาที่ 2624/2567 และศาลสั่งให้โฆษณาคำพิพากษาได้ตามมาตรา 332



ฐานความผิด	องค์ประกอบสำคัญ	อัตราโทษตามตัวบท
หมิ่นประมาท มาตรา 326	ใส่ความต่อบุคคลที่สาม	จำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
หมิ่นประมาทโดยการโฆษณา มาตรา 328	หมิ่นประมาทที่เผยแพร่สู่ประชาชนทั่วไป	จำคุกไม่เกิน 2 ปี และปรับไม่เกิน 200,000 บาท
ดูหมิ่น มาตรา 393	ดูหมิ่นซึ่งหน้าหรือด้วยการโฆษณา	จำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 328 ใช้คำเชื่อมว่า “และ” ระหว่างโทษจำคุกกับโทษปรับ ต่างจากมาตรา 326 ที่ใช้คำว่า “หรือ” ในทางปฏิบัติศาลกำหนดโทษตามพฤติการณ์ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7256/2567 เห็นว่าโทษจำคุก 3 เดือน และปรับ 1,000 บาทที่ศาลอุทธรณ์ภาค 3 กำหนดเหมาะสมแก่สภาพความผิด แต่ไม่เห็นพ้องที่ศาลอุทธรณ์ภาค 3 ยกโทษจำคุกให้ คง ปรับ สถานเดียว ตามมาตรา 55 จึงพิพากษา แก้ให้ จำคุก 3 เดือน และ ปรับ 1,000 บาท โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้ 2 ปี และคุมความประพฤติ 1 ปี ส่วนคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2624/2567 ลงโทษจำคุกกระหังละ 4 เดือนหลังลดโทษ รวม 36 เดือน โดยไม่รอการลงโทษและไม่ลงโทษปรับ เพราะเห็นว่าโพสต์ในเฟซบุ๊กสาธารณะทำให้โจทก์เสียหายทันทีและยากจะแก้ไขคืน ส่วนการดูหมิ่นตามมาตรา 393 บัญญัติว่า “ผู้ใดดูหมิ่นผู้อื่นซึ่งหน้าหรือด้วยการโฆษณา ต้องระวางโทษ จำคุก ไม่ เกิน หนึ่ง เดือน หรือ ปรับ ไม่ เกิน หนึ่ง หมื่น บาท หรือ ทั้ง จำ ทั้ง ปรับ”¹³ ถ้อยคำ “ด้วย การ โฆษณา” ในมาตรา 393 จึงทำให้คำดำที่ไม่ได้ใส่ความ แต่เผยแพร่สู่สาธารณะ เป็นความผิดได้แม้ไม่ได้กระทำต่อหน้า

ประเด็น จำนวน กรรม สำคัญ มาก ใน คดี ออนไลน์ เพราะ ผู้โพสต์ มัก โพสต์ ต่อเนื่อง หลาย วัน คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2624/2567 วินิจฉัยว่าการโพสต์เก๊าค้างต่างวันเวลา แต่ละโพสต์ยืนยันข้อเท็จจริงต่างกันและมีผู้เข้ามาแสดงความคิดเห็นแยกกัน “การกระทำของจำเลยจึงเป็นความผิดหลายกรรมต่างกัน มิใช่เป็นการกระทำความผิดเดียว และมีเจตนาเดียว” ศาลลงโทษทุกกรรมเป็นกระหังความผิดตามมาตรา 91 รวมเก๊ากะหัง ผลคือโทษรวมอาจสูงกว่าเพดานของมาตรา 328 สำหรับการกระทำครั้งเดียวหลายเท่า

มาตรการที่ผู้เสียหายมักต้องการมากกว่าโทษจำคุกคือการฟื้นฟูชื่อเสียง มาตรา 332 บัญญัติว่าในคดีหมิ่นประมาทซึ่งมีคำพิพากษาว่าจำเลยมีความผิด ศาลอาจสั่ง “(2) ให้โฆษณาคำพิพากษาทั้งหมด หรือแต่บางส่วน ใน หนังสือพิมพ์ หนึ่ง ฉบับ หรือ หลาย ฉบับ ครั้ง เดียว หรือ หลายครั้ง โดย ให้ จำเลย เป็น ผู้ ชำระ ค่า โฆษณา” คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 976/2567 วินิจฉัยว่าศาลใช้ดุลพินิจสั่งได้เอง “ไม่ว่าโจทก์จะมีคำขอหรือ



ไม่” และคำว่าหนังสือพิมพ์ “ยอมปรีวรตไปตามยุคสมัย” ครอบคลุมข้อมูลข่าวสารที่เผยแพร่อยู่ในระบบคอมพิวเตอร์ด้วย ศาลจึงสั่งให้โฆษณาคำพิพากษาโดยย่อในหนังสือพิมพ์ที่แพร่หลายสองฉบับสามวันติดต่อกัน และในเว็บไซต์ข่าวออนไลน์ที่แพร่หลายอีกสองเว็บไซต์ โดยจำเลยเป็นผู้ชำระค่าโฆษณา

การยอมความ อายุความ และการร้องทุกข์

หมิ่นประมาทโดยการโฆษณายอมความได้ เพราะประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 333 บัญญัติให้ความผิดในหมวดหมิ่นประมาททั้งหมดเป็นความผิดอันยอมความได้ ผู้เสียหายต้องร้องทุกข์ภายในสามเดือนนับแต่วันที่รู้เรื่อง ความผิด และรู้ตัวผู้กระทำความผิด ตามมาตรา 96 และ ถอน คำร้องทุกข์ หรือ ยอมความได้ ซึ่งทำให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับไป

มาตรา 333 วรรคหนึ่งบัญญัติว่า “ความผิดใน หมวดนี้ เป็น ความผิดอันยอมความได้” คำว่า “หมวดนี้” รวมมาตรา 328 ด้วย การเพิ่มโทษเพราะการโฆษณาจึงไม่ได้เปลี่ยนลักษณะของความผิดเป็นความผิดต่อแผ่นดิน ผลสำคัญมีสองข้อ ข้อแรก พนักงานสอบสวนสอบสวนได้ต่อเมื่อมีคำร้องทุกข์ตามระเบียบ ข้อสอง กำหนดสาม เดือน ตามมาตรา 96 ใช้บังคับ มาตรา 96 บัญญัติว่า “ใน กรณี ความผิดอันยอมความได้ ถ้าผู้เสียหายมิได้ร้องทุกข์ภายในสามเดือนนับแต่วันที่รู้เรื่องความผิดและรู้ตัวผู้กระทำความผิด เป็นอันขาดอายุความ”¹⁴

การถอนคำร้องทุกข์อยู่ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 126 วรรคหนึ่ง ซึ่งบัญญัติว่า “ผู้ร้องทุกข์จะแก้คำร้องทุกข์ระยะใด หรือจะถอนคำร้องทุกข์เสียเมื่อใดก็ได้”¹⁵ ในคดีหมิ่นประมาทโดยการโฆษณา การเจรจา มัก มีเงื่อนไขที่สัมพันธ์กับการโฆษณาโดยตรง เช่น การลบโพสต์ การโพสต์ข้อความขอโทษในช่องทางเดิมเป็นระยะเวลาที่ตกลง และการชดใช้ค่าเสียหาย ผู้เสียหายควรระบุง่ายคำขอโทษช่องทาง และระยะเวลาให้ชัดในบันทึกข้อตกลง ก่อนถอนคำร้องทุกข์ รายละเอียดของขั้นตอนแจ้งความอยู่ในบทความ ถูกหมิ่นประมาทออนไลน์ แจ้งความได้ไหม และฝั่งผู้ถูกกล่าวหาอยู่ในบทความ ถูกแจ้งความหมิ่นประมาทออนไลน์



ข้อต่อสู้ตามมาตรา 329 และมาตรา 330

ผู้ถูกกล่าวหาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 328 ใช้ข้อต่อสู้ของหมิ่นประมาทได้ทุกข้อ ที่สำคัญคือมาตรา 329 การแสดงความคิดเห็นหรือข้อความโดยสุจริต และมาตรา 330 การพิสูจน์ความจริงซึ่งห้ามพิสูจน์เรื่องส่วนตัวที่ไม่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน ผู้เผยแพร่ต่อสาธารณะ ต้องใส่ใจตรวจสอบความจริงตามฎีกาที่ 14169/2557

มาตรา 329 บัญญัติว่า “ผู้ใดแสดงความคิดเห็นหรือข้อความใดโดยสุจริต (1) เพื่อความชอบธรรม ป้องกันตนหรือป้องกันส่วนได้เสียเกี่ยวกับตนตามคลองธรรม (2) ในฐานะเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติการตามหน้าที่ (3) ดิชมด้วยความเป็นธรรม ซึ่งบุคคลหรือสิ่งใดอันเป็นวิสัยของประชาชนย่อมกระทำ หรือ (4) ในการแจ้งข่าวด้วยความเป็นธรรม เรื่องการดำเนินการอันเปิดเผยในศาลหรือในการประชุม ผู้นั้นไม่มีความผิดฐานหมิ่นประมาท”¹⁶ คำสำคัญคือ “โดยสุจริต” ซึ่งศาลประเมินจากเนื้อหาและวิธีการเผยแพร่ ในคดีฎีกาที่ 7256/2567 ศาลเห็นว่าการโพสต์ประจานลูกหนี้พร้อมภาพแทนการฟ้องบังคับชำระหนี้ ไม่ได้รับยกเว้นตามมาตรา 329 (1) และ (3)

มาตรา 330 วรรคหนึ่งบัญญัติว่า “ในกรณีหมิ่นประมาท ถ้าผู้ถูกหาว่ากระทำความผิด พิสูจน์ได้ว่าข้อที่หาว่าเป็นหมิ่นประมาทนั้นเป็นความจริง ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ” แต่วรรคสองห้ามพิสูจน์ถ้าเป็นการใส่ความในเรื่องส่วนตัว และการพิสูจน์จะไม่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน¹⁷ ข้อต่อสู้นี้มีน้ำหนักมากในคดีที่เผยแพร่เรื่องเกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะ เช่น การใช้เงินขององค์กรสาธารณะ แต่ใช้ไม่ได้กับเรื่องส่วนตัวที่ไม่เกี่ยวกับประโยชน์ของประชาชน

สำหรับผู้เผยแพร่ข้อกล่าวหาของผู้อื่นต่อสาธารณะ ศาลวางมาตรฐานความระมัดระวังไว้ในคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 14169/2557 ซึ่งเป็นคดีหนังสือพิมพ์ลงข้อความตามหนังสือร้องเรียนที่อ้างว่าได้รับจากชาวบ้านว่า โจทก์ ส่ง เมท แอมเฟตามีน ศาล วาง หลัก ว่า “ความผิด ฐาน หมิ่นประมาท ด้วย การใช้ ข้อความ ต้อง พิจารณา ข้อความ ว่า เมื่อ วิญญูชน โดยทั่วไป ได้ พบเห็น และ อ่าน ข้อความ แล้ว จะ ส่งผล ให้ โจทก์ เสีย ชื่อเสียง ถูกดูหมิ่นหรือถูกเกลียดชังหรือไม่” และเห็นว่าผู้เขียนกับจำเลย “ไม่ได้ใส่ใจตรวจสอบว่า เป็นความจริงและจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์หรือไม่เพียงใด”¹⁸ หลักนี้ใช้เทียบกับเพจข่าวและผู้ใช้สื่อสังคมที่นำข้อกล่าวหาของผู้อื่นมาเผยแพร่โดยไม่ตรวจสอบได้



มาตรา 328 กับ พ.ร.บ.คอมพิวเตอรื

หมิ่นประมาทออนไลน์ดำเนินคดีตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326 และ 328 ไม่ใช่ พ.ร.บ.คอมพิวเตอรื มาตรา 14 (1) เพราะฉบับแก้ไข พ.ศ. 2560 ยกเว้นความผิดฐานหมิ่นประมาทไว้ในตัวบท ตามฎีกาที่ 2778/2561 และ 5764/2562 แต่ข้อมูลลามกที่ทำให้ผู้อื่นเสียชื่อเสียงยังผิดมาตรา 14 (4) อีกกรณีหนึ่งตามฎีกาที่ 4403/2566

มาตรา 14 (1) ฉบับปัจจุบันลงโทษผู้ที่ “โดยทุจริต หรือโดยหลอกลวง นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่บิดเบือนหรือปลอมไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ประชาชน อันมิใช่การกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญา”¹⁹ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2778/2561 วินิจฉัยว่าการกระทำที่เป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทตามมาตรา 328 ไม่เป็นความผิดตามมาตรา 14 (1) ที่บัญญัติในภายหลัง ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 2 วรรคสอง²⁰ และคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5764/2562 วางหลักว่ามาตรา 14 (1) ใหม่ต้องการเจตนาพิเศษ “โดยทุจริตหรือโดยหลอกลวง” ผู้ที่นำข่าวเท็จลงเว็บไซต์ของตนโดยไม่ปรากฏเจตนาพิเศษนี้ จึงพ้นจากการเป็นผู้กระทำความผิด²¹

ข้อยกเว้นในมาตรา 14 (1) ไม่ได้ทำให้ พ.ร.บ.คอมพิวเตอรืหายไปจากคดีหมิ่นประมาททั้งหมด คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4403/2566 ซึ่งเป็นคำวินิจฉัยของที่ประชุมใหญ่ เป็นคดีที่จำเลยเผยแพร่คลิปวิดีโอขณะมีเพศสัมพันธ์กับผู้เสียหายในทวิตเตอร์ครั้งเดียว ศาลวินิจฉัยว่าความผิดฐานหมิ่นประมาทโดยการโฆษณา มุ่งคุ้มครองชื่อเสียงของผู้เสียหาย ส่วนความผิดตามมาตรา 14 (4) มุ่งคุ้มครองสังคม องค์ประกอบต่างกันและแยกเจตนาได้ “การกระทำของจำเลยจึงเป็นความผิดสองกรรมต่างกัน ต้องลงโทษทุกกรรมเป็นกระทงความผิด”²² ภาพตัดต่อที่ทำให้ผู้อื่นเสียชื่อเสียงก็อาจเป็นความผิดตามมาตรา 16 ด้วย รายละเอียดของความสัมพันธ์ระหว่างสองกฎหมายอยู่ในบทความ หมิ่นประมาทกับ พ.ร.บ.คอมพิวเตอรืต่างกันอย่างไร

บรรณาธิการ ผู้แจกจ่าย ผู้แชร์ และผู้ดูแลเพจ

ผู้ที่ทำให้ข้อความหมิ่นประมาทไปถึงประชาชนโดยรู้เนื้อหาอาจรับผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 328 แม้ไม่ได้เขียนเอง ตามฎีกาที่ 4998/2558 บรรณาธิการไม่ต้องรับผิดเพียงเพราะตำแหน่งตามฎีกาที่ 6268/2550 และผู้ดูแลเพจหรือเว็บไซต์มีหน้าที่และข้อยกเว้นตาม พ.ร.บ.คอมพิวเตอรื มาตรา 15



คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6268/2550 เป็นคดีที่โจทก์ฟ้องบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ตามมาตรา 326 และ 328 ประกอบพระราชบัญญัติ การ พิมพ์ฯ เดิม ระหว่าง คดี อยู่ใน ศาลฎีกา พระราชบัญญัติ จัด แจ่ง การ พิมพ์ พ.ศ. 2550 ยกเลิก กฎหมาย เดิม และ “ไม่ได้ บัญญัติ ให้ บรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ เป็น ผู้รับผิดชอบ ใน ข้อความ ที่ลง พิมพ์ ใน หนังสือพิมพ์ ที่ตน เป็น บรรณาธิการ” จำเลย จึง พ้น จาก การ เป็น ผู้กระทำความผิด ตามมาตรา 2 วรรคสอง²³ ผลคือบรรณาธิการรับผิดชอบได้เมื่อมีส่วนในการกระทำจริง เช่น เป็นผู้เขียนหรือผู้ร่วมตัดสินใจเผยแพร่ ไม่ใช่เพราะตำแหน่งอย่างเดียว

สำหรับผู้แชร์โพสต์ หลักในฎีกาที่ 4998/2558 ที่ถือว่าผู้นำหนังสือพิมพ์ไปแจกโดยรู้เนื้อหาเป็นผู้กระทำความผิดโดยการโฆษณา ใช้เทียบได้ ผู้ที่กดแชร์โพสต์ใส่ร้ายผู้อื่นไปยังหน้าสาธารณะของตน พร้อมข้อความเห็นด้วยหรือขยายความ ทำให้ข้อความไปถึงผู้อ่านชุดใหม่ด้วยการกระทำของตน ส่วนผู้ดูแลเพจหรือผู้ให้บริการที่ปล่อยให้ข้อความของผู้อื่นอยู่บนระบบ มีบทบัญญัติเฉพาะในมาตรา 15 แห่ง พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ ซึ่งลงโทษผู้ให้บริการที่ “ให้ความร่วมมือ ยินยอม หรือรู้เห็นเป็นใจ” ให้มีการกระทำความผิดตามมาตรา 14 ในระบบที่อยู่ในความควบคุมของตน และให้ผู้ปฏิบัติตามขั้นตอนการแจ้งเตือนและระงับการเผยแพร่ตามประกาศของรัฐมนตรีไม่ต้องรับโทษ²⁴

ความรับผิดทางแพ่งตาม ป.พ.พ. มาตรา 423 และ 447

ผู้เสียหายจากการหมิ่นประมาทโดยการโฆษณาเรียกค่าเสียหายทางแพ่งได้

ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 423 ซึ่งให้ผู้กล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความอันฝ่าฝืนต่อความจริง รับผิดใช้ค่าสินไหมทดแทน และขอให้ศาลสั่งให้ทำให้ชื่อเสียง กลับคืนดีตามมาตรา 447 ถ้าศาลอาญาสั่งให้โฆษณาคำพิพากษาแล้ว ศาลแพ่งอาจไม่สั่งชำระตามฎีกาที่ 4595/2543

มาตรา 423 วรรคหนึ่งบัญญัติว่า “ผู้ใดกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความอันฝ่าฝืนต่อความจริง เป็นที่เสียหายแก่ชื่อเสียงหรือเกียรติคุณของบุคคลอื่นก็ดี หรือเป็นที่เสียหายแก่ทางทำมาหาได้หรือทางเจริญของเขาโดยประการอื่นก็ดี ท่านว่าผู้นั้นจะต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่เขาเพื่อความเสียหายอย่างใด ๆ อันเกิดแต่การนั้น แม้ทั้งเมื่อตนมิได้รู้ว่าข้อความนั้นไม่จริง แต่หากควรจะได้รู้ได้”²⁵ เงื่อนไขของมาตรา 423 ต่างจากมาตรา 328 สองจุด จุดแรกคือข้อความต้อง “ฝ่าฝืนต่อความจริง” จุดที่สองคือผู้กล่าวรับผิดชอบแม้ไม่รู้ ว่าข้อความไม่จริง ถ้าควรจะได้ มาตรฐานความระมัดระวังในทางแพ่งจึงตรวจสอบผู้ที่เผยแพร่ต่อสาธารณะโดยไม่ตรวจสอบได้โดยตรง ส่วนวรรคสองยกเว้นผู้ส่งข่าวสารที่ไม่รู้ว่าเป็นความไม่จริง “หากว่าตนเองหรือผู้รับข่าวสารนั้นมีทางได้เสียโดยชอบในการนั้นด้วย” ข้อยกเว้นนี้คุ้มครองการส่งข่าวถึงผู้มีส่วนได้เสียจริง เช่น การแจ้งเตือนคู่ค้า แต่ไม่ครอบคลุมการโพสต์ต่อประชาชนทั่วไปซึ่งไม่มีทางได้เสียในเรื่องนั้น



มาตรา 447 บัญญัติว่า “บุคคลใดทำให้เขาต้องเสียหายแก่ชื่อเสียง เมื่อผู้ต้องเสียหายร้องขอ ศาลจะสั่งให้บุคคลนั้นจัดการตามควรเพื่อให้ชื่อเสียงของผู้นั้นกลับคืนดี แทนให้ใช้ค่าเสียหาย หรือทั้งให้ใช้ค่าเสียหายด้วยก็ได้”²⁶ คำพิพากษา ศาลฎีกาที่ 4595/2543 เป็น คดีแพ่ง ที่เกี่ยวเนื่อง กับ คดีอาญา ฐาน หมิ่นประมาทโดยการโฆษณาด้วยเอกสาร ศาลวินิจฉัยว่าข้อเท็จจริงในคดีอาญาผูกพันจำเลย การกระทำจึงเป็นละเมิดตามมาตรา 423 แต่เมื่อศาลในคดีอาญาสั่งให้จำเลยโฆษณาคำพิพากษาในหนังสือพิมพ์แล้ว “เป็นการเพียงพอที่จะแก้ไขให้ชื่อเสียงของโจทก์กลับคืนดีแล้ว จึงไม่จำเป็นที่จะต้องโฆษณาในคดีส่วนแพ่งต่อไปอีก”²⁷ รายละเอียดการคิดค่าเสียหายอยู่ในบทความ ฟ้องหมิ่นประมาทเรียกค่าเสียหายได้เท่าไร

กฎหมายเปรียบเทียบ เยอรมนี ญี่ปุ่น ฝรั่งเศส และอังกฤษ

กฎหมายเปรียบเทียบแสดงว่าขอบเขตการเผยแพร่มีผลต่อความผิดในหลายระบบ เยอรมนีเพิ่มโทษเมื่อกระทำโดยเปิดเผยหรือเผยแพร่เนื้อหาเช่นเดียวกับมาตรา 328 ของไทย ญี่ปุ่นถือการกระทำโดยเปิดเผยเป็นองค์ประกอบพื้นฐานตามประมวลกฎหมายอาญาญี่ปุ่น มาตรา 230 ฝรั่งเศสแยกความผิดต่อสาธารณะกับไม่เป็นสาธารณะ และอังกฤษใช้วัดความเสียหายร้ายแรง

เยอรมนี ประมวลกฎหมายอาญาเยอรมัน มาตรา 186 (การกล่าวร้าย) ลงโทษผู้ยืนยันหรือเผยแพร่ข้อเท็จจริงที่ทำให้ผู้อื่นถูกดูแคลน ซึ่งพิสูจน์ไม่ได้ว่าจริง ด้วยจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับ และ “wenn die Tat öffentlich, in einer Versammlung oder durch Verbreiten eines Inhalts (§ 11 Absatz 3) begangen ist, mit Freiheitsstrafe bis zu zwei Jahren oder mit Geldstrafe” (ถ้ากระทำโดยเปิดเผยในที่ประชุม หรือโดยการเผยแพร่เนื้อหา จำคุกไม่เกินสองปีหรือปรับ) มาตรา 187 (การใส่ร้ายโดยรู้ว่าเป็นเท็จ) ใช้โครงสร้างเดียวกัน โดยเพิ่มจากจำคุกไม่เกินสองปีเป็นไม่เกินห้าปี²⁸ โครงสร้างนี้ใกล้เคียงกับความสัมพันธ์ระหว่างมาตรา 326 กับ 328 ของไทยมากที่สุด ต่างกันที่เยอรมนีแยกการใส่ร้ายโดยรู้ว่าเป็นเท็จออกเป็นความผิดที่หนักกว่า

ญี่ปุ่น ประมวลกฎหมายอาญาญี่ปุ่น มาตรา 230 วรรคหนึ่ง ลงโทษ “公然と事実を摘示し、人の名誉を毀損した者” (ผู้กล่าวข้อเท็จจริงโดยเปิดเผยจนทำให้ผู้อื่นเสื่อมเสียเกียรติ) ด้วยจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินห้าแสนเยน การกระทำโดยเปิดเผยจึงเป็นองค์ประกอบพื้นฐาน ไม่ใช่เหตุเพิ่มโทษ ศาลสูงสุดญี่ปุ่นตีความคำนี้กว้างในคำพิพากษาวันที่ 7 พฤษภาคม 1959 ว่าการบอกคนเพียงไม่กี่คนเป็นการกระทำโดยเปิดเผยได้ ถ้าอยู่ในสภาพที่ข่าวอาจไปถึงคนจำนวนไม่จำกัด และในคำวินิจฉัยวันที่ 15 มีนาคม 2010 (คดีหมายเลข 平成21(あ)360) วางหลักว่าผู้ใช้อินเทอร์เน็ตรายบุคคลต้องมีเหตุอันสมควรตามเอกสารและหลักฐานที่เชื่อถือได้ว่าข้อเท็จจริงเป็นความจริง “他の表現手段を利用した場合と同様に” (เช่นเดียวกับการใช้สื่ออื่น) ศาลไม่ยอมผ่อนเกณฑ์ให้โพสต์ออนไลน์²⁹



ฝรั่งเศส กฎหมายเสรีภาพสื่อลงวันที่ 29 กรกฎาคม 1881 มาตรา 29 นิยามการหมิ่นประมาทว่าเป็นการกล่าวหาหรือยืนยันข้อเท็จจริงที่กระทบเกียรติหรือการยอมรับนับถือของบุคคล และระบบฝรั่งเศสแยกความผิดที่กระทำต่อสาธารณะออกจากความผิดที่ไม่เป็นสาธารณะ ศาลฎีกาฝรั่งเศสวินิจฉัยเมื่อวันที่ 10 เมษายน 2013 (คดีหมายเลข 11-19.530) ว่าถ้อยคำที่เผยแพร่ในบัญชีเครือข่ายสังคมซึ่ง “**accessible aux seules personnes agréées, en nombre très restreint**” (เข้าถึงได้เฉพาะบุคคลจำนวนจำกัดมากที่ผู้เขียนอนุญาต) และบุคคลเหล่านั้นมีผลประโยชน์ร่วมกัน ไม่เป็นความผิดต่อสาธารณะ แต่ศาลอุทธรณ์ต้องพิจารณาต่อว่าเป็นความผิดที่ไม่เป็นสาธารณะหรือไม่³⁰ หลักนี้ใกล้เคียงกับแนวการแจ้งข่าวเฉพาะกลุ่มของศาลฎีกาไทย

อังกฤษ อังกฤษยกเลิกความผิดอาญาฐานหมิ่นประมาทด้วยข้อความที่บันทึกไว้ (defamatory libel) ตาม Coroners and Justice Act 2009 มาตรา 73 คดีหมิ่นประมาทจึงเป็นคดีแพ่ง Defamation Act 2013 มาตรา 1(1) กำหนดให้ข้อความเป็นการหมิ่นประมาทเมื่อการเผยแพร่ก่อหรือน่าจะก่อความเสียหายร้ายแรงต่อชื่อเสียง ศาลสูงสุดสหราชอาณาจักรในคดี Lachaux v Independent Print Ltd [2019] UKSC 27 วินิจฉัยว่าความเสียหายร้ายแรง “depends on a combination of the inherent tendency of the words and their actual impact on those to whom they were communicated” (ขึ้นกับทั้งแนวโน้มของถ้อยคำและผลจริงต่อผู้ที่ได้รับข้อความ) และการเผยแพร่ต่อคนจำนวนน้อยเป็นส่วนหนึ่งของการพิจารณาว่าข้อความเป็นการหมิ่นประมาทหรือไม่³¹

ระบบกฎหมาย	บทบาทของการเผยแพร่ต่อสาธารณะ	คำพิพากษาที่อ้าง
ไทย	เหตุเพิ่มโทษของมาตรา 326 (มาตรา 328)	ฎีกาที่ 5276/2562 และ 2624/2567
เยอรมนี	เหตุเพิ่มโทษของมาตรา 186 และ 187	ตัวบท StGB ฉบับปัจจุบัน
ญี่ปุ่น	องค์ประกอบพื้นฐานของมาตรา 230	ศาลสูงสุด 1959 และ 2010
ฝรั่งเศส	แยกความผิดต่อสาธารณะกับไม่เป็นสาธารณะ	Cour de cassation 2013
อังกฤษ	ปัจจัยวัดความเสียหายร้ายแรงในคดีแพ่ง	Lachaux [2019] UKSC 27



ข้อสรุปสำหรับผู้อ่านไทยคือ มาตรา 328 ไม่ได้เป็นบทที่แปลกจากสากล ระบบที่ใกล้เคียงที่สุดคือเยอรมนี ซึ่งใช้การเผยแพร่เป็นเหตุเพิ่มโทษเช่นกัน ส่วนญี่ปุ่นและฝรั่งเศสเตือนว่าเส้นแบ่งระหว่างสาธารณะกับกลุ่มจำกัดเป็นเรื่องที่ศาลกำหนดตามข้อเท็จจริง และคดีของญี่ปุ่นปี 2010 ยืนยันว่าการโพสต์ออนไลน์ไม่ได้ทำให้มาตรฐานการตรวจสอบข้อเท็จจริงของผู้โพสต์ลดลง ข้อนี้สอดคล้องกับฎีกาที่ 14169/2557 ของไทยที่ให้ผู้เผยแพร่ใส่ใจตรวจสอบความจริงก่อน

นิติเศรษฐศาสตร์และความรู้ข้ามศาสตร์ว่าด้วยการเพิ่มโทษตามขอบเขตการเผยแพร่

นิติเศรษฐศาสตร์อธิบายมาตรา 328 ว่าเป็นการปรับโทษตามความเสียหายที่คาดได้ เพราะข้อความที่ไปถึงประชาชนทั่วไป ทำลายชื่อเสียงในวงกว้างกว่า และสื่อต้องถูกยับยั้งไม่ให้หมิ่นประมาทเพื่อให้บทบาทตรวจสอบได้ผล งานวิทยาศาสตร์เครือข่ายพบว่าข่าวเท็จแพร่ไกลและเร็วกว่าความจริง ซึ่งสนับสนุนการส่งโฆษณาคำพิพากษาตามมาตรา 332

Polinsky และ Shavell สำรวจทฤษฎีการบังคับใช้กฎหมายโดยรัฐ และวิเคราะห์ระบบลงโทษจากโอกาสที่ผู้กระทำจะถูกลงโทษ ขนาดและรูปแบบของโทษ และหลักความรับผิดชอบ³² ในกรอบนี้ มาตรา 328 ทำหน้าที่สองอย่าง อย่างแรก ยกขนาดของโทษให้สัมพันธ์กับความเสียหายที่สูงขึ้นจากการเผยแพร่ในวงกว้าง เพดานค่าปรับของมาตรา 328 สูงกว่ามาตรา 326 สิบเท่า และโทษจำคุกสูงขึ้นเท่าตัว อย่างที่สอง ใช้ลักษณะการเผยแพร่ซึ่งพิสูจน์ได้จากสื่อเอง เช่น การตั้งค่าโพสต์หรือการแจกจ่ายไปป๊อปปูล่า การพิสูจน์จำนวนผู้ที่เชื่อข้อความจริง ซึ่งพิสูจน์ได้ยากและมีต้นทุนสูง

สำหรับสื่อมวลชน Garoupa เสนอแบบจำลองที่สื่อมีข้อมูลดีกว่าสังคม และทำหน้าที่คล้ายผู้ตรวจสอบนักการเมือง ข้อสรุปของงานคือ トラบเท่าที่สื่อถูกยับยั้งไม่ให้หมิ่นประมาท บทบาทตรวจสอบของสื่อจะยับยั้งการทุจริตทางการเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพ³³ ข้อสรุปนี้ช่วยอธิบายโครงสร้างของกฎหมายไทยที่มีทั้งการเพิ่มโทษตามมาตรา 328 และข้อยกเว้นตามมาตรา 329 (3) และ 330 ถ้าไม่มีการเพิ่มโทษ ผู้เผยแพร่ต่อสาธารณะไม่มีแรงจูงใจพอที่จะตรวจสอบข้อเท็จจริง แต่ถ้าไม่มีข้อยกเว้น การดิ้นรนและการเปิดเผยเรื่องที่เป็นประโยชน์สาธารณะ จะถูกยับยั้งเกินควร ความสมดุลนี้ปรากฏในฎีกาที่ 14169/2557 ซึ่งตรวจว่าผู้เผยแพร่ใส่ใจตรวจสอบความจริงหรือไม่

หลักฐานจากวิทยาศาสตร์เครือข่ายยืนยันว่าความเสียหายจากการเผยแพร่ออนไลน์ไม่ได้หยุดที่ผู้อ่านคนแรก Vosoughi, Roy และ Aral ศึกษาข่าวลือประมาณ 126,000 เรื่องที่ผู้คนราว 3 ล้านคนเผยแพร่บนทวิตเตอร์ และพบว่าข่าวเท็จไปถึงคนได้มากกว่าความจริง กลุ่มการแพร่ร้อยละ 1 แรกของข่าวเท็จไปถึง



ผู้คนระหว่าง 1,000 ถึง 100,000 คน ขณะที่ความจริงแทบไม่เคยแพร่เกิน 1,000 คน และข่าวเท็จแพร่เร็วกว่าความจริง³⁴ ข้อค้นพบนี้มาจากข้อมูลทวิตเตอร์ ไม่ใช่ข้อมูลของประเทศไทยโดยเฉพาะ แต่อธิบายได้ว่าทำไมศาลในฎีกาที่ 976/2567 จึงคำนึงถึงการเผยแพร่ซ้ำ และสั่งให้โฆษณาคำพิพากษาผ่านเว็บไซต์ข่าวออนไลน์ด้วย การแก้ไขชื่อเสียงต้องไปถึงช่องทางเดียวกับที่ความเสียหายแพร่ไป

เอกสยาม ชัยสร และทีมงานของบริษัท เอกสยาม แอนด์ พาร์ทเนอร์ส จำกัด ให้คำปรึกษาทั้งผู้เสียหายและผู้ถูกกล่าวหาในคดีหมิ่นประมาทโดยการโฆษณา ตั้งแต่การประเมินว่าการเผยแพร่เข้ามาตรา 326 หรือ 328 การเก็บพยานหลักฐาน การร่างหนังสือขอให้ลบข้อความและขอโทษ ไปจนถึงการเจรจาขอความ งานว่าความในศาลดำเนินการโดยทีมทนายความที่ร่วมงาน ผลของคดีขึ้นกับข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานของแต่ละเรื่อง

คำถามที่พบบ่อย

คำถามที่พบบ่อยเกี่ยวกับหมิ่นประมาทโดยการโฆษณา ได้แก่ ความหมาย อัตราโทษ การยอมความ โพสต์เฟซบุ๊ก หนังสือร้องเรียน ความสัมพันธ์กับ พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ และการโฆษณาคำพิพากษา คำตอบแต่ละข้ออ้างประมวลกฎหมายอาญาและคำพิพากษาศาลฎีกาที่ตรงกับฐานข้อมูลคำพิพากษาของศาลฎีกาแล้ว

หมิ่นประมาทโดยการโฆษณา คืออะไร

หมิ่นประมาทโดยการโฆษณาคือหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326 ที่กระทำโดยการโฆษณาด้วยเอกสาร ภาพ ตัวอักษร เสียง การกระจายเสียง หรือ ภาพ หรือ การ ป่าวประกาศ ด้วย วิธีอื่น ตามมาตรา 328 ศาลฎีกาวางหลักในฎีกาที่ 5276/2562 ว่าผู้กระทำความผิดต้องเผยแพร่ข้อความหมิ่นประมาทออกไปยังสาธารณชนหรือประชาชนทั่วไป

หมิ่นประมาทโดยการโฆษณา มาตรา 328 โทษเท่าไร

มาตรา 328 มีโทษจำคุกไม่เกินสองปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท สูงกว่าหมิ่นประมาทตามมาตรา 326 ซึ่งจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือ ปรับไม่เกินสองหมื่นบาท ถ้าโพสต์หลายครั้งต่างวันเวลาและแต่ละโพสต์ยืนยันข้อเท็จจริงต่างกัน ศาลอาจลงโทษเป็นความผิดหลายกรรมตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2624/2567



หมิ่นประมาทโดยการโฆษณา ยอมความได้ไหม

ยอมความได้ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 333 บัญญัติว่าความผิดในหมวดหมิ่นประมาทเป็นความผิดอันยอมความได้ ซึ่งรวมมาตรา 328 ผู้เสียหายต้องร้องทุกข์ภายในสามเดือนนับแต่วันที่รู้เรื่องความผิดและรู้ตัวผู้กระทำความผิดตามมาตรา 96 และถอนคำร้องทุกข์ได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 126

โพสต์เฟซบุ๊ก เป็นหมิ่นประมาทโดยการโฆษณาไหม

โพสต์เฟซบุ๊กที่เปิดเป็นสาธารณะเป็นการโฆษณา คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2624/2567 วินิจฉัยว่าการโพสต์ข้อความใส่ความใน เฟซบุ๊ก ที่เปิดเป็น สาธารณะ ที่ บุคคล ทั่วไป เข้าถึง ได้ เป็นการ กระจาย ข้อความ ไปสู่ สาธารณะหรือประชาชนทั่วไป ส่วนโพสต์ที่ตั้งค่าเฉพาะเพื่อนยังไม่พบคำพิพากษาศาลฎีกาที่วินิจฉัยโดยตรง

ส่งหนังสือร้องเรียนที่มีข้อความเสียหาย เป็นการโฆษณาไหม

หนังสือร้องเรียนที่ยื่นต่อเจ้าหน้าที่คนเดียวไม่เป็นการโฆษณา คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4291/2548 วินิจฉัยว่าหนังสือร้องเรียนที่ยื่นต่อนายอำเภอซึ่งเป็นบุคคลที่สามเพียงคนเดียวไม่เป็นการโฆษณาด้วยเอกสาร ส่วนจะเป็นหมิ่นประมาทตามมาตรา 326 หรือได้รับยกเว้นเพราะกระทำโดยสุจริตตามมาตรา 329 ต้องพิจารณาต่างหาก

หมิ่นประมาทออนไลน์ผิด พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ มาตรา 14 ด้วยไหม

ไม่ผิดมาตรา 14 (1) เพราะฉบับแก้ไข พ.ศ. 2560 ยกเว้นการกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญาไว้ในตัวบท คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2778/2561 วินิจฉัยตามหลักนี้ แต่ถ้าข้อมูลมีลักษณะลามก อาจเป็นความผิดตามมาตรา 14 (4) อีกกรณีหนึ่งตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4403/2566

ศาลสั่งให้ลงประกาศคำพิพากษาในเว็บไซต์ได้ไหม

ได้ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 332 (2) ให้ศาลสั่งให้โฆษณาคำพิพากษาในหนังสือพิมพ์โดยให้จำเลยชำระค่าโฆษณา คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 976/2567 วินิจฉัยว่าศาลสั่งได้เองไม่ว่าโจทก์จะขอหรือไม่ และคำว่าหนังสือพิมพ์รวมข้อมูลข่าวสารที่เผยแพร่ในระบบคอมพิวเตอร์ จึงสั่งให้โฆษณาในเว็บไซต์ข่าวออนไลน์ด้วย



เชิงอรรถ

1. ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326 “ผู้ใดใส่ความผู้อื่นต่อบุคคลที่สาม โดยประการที่น่าจะทำให้ผู้อื่นนั้นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง ผู้นั้นกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาท ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”, มาตรา 328 “ถ้าความผิดฐานหมิ่นประมาทได้กระทำโดยการโฆษณาด้วยเอกสาร ภาพวาด ภาพระบายสี ภาพยนตร์ ภาพหรือตัวอักษรที่ทำให้ปรากฏไม่ว่าด้วยวิธีใด ๆ แผ่นเสียง หรือสิ่งบันทึกเสียง บันทึกภาพ หรือบันทึกอักษร กระทำโดยการกระจายเสียง หรือการกระจายภาพ หรือโดยกระทำการป่าวประกาศด้วยวิธีอื่น ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท” (มาตรา 326 และ 328 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2535), มาตรา 333 วรรคหนึ่ง “ความผิดในหมวดนี้เป็นความผิดอันยอมความได้” วรรคสอง “ถ้าผู้เสียหายในความผิดฐานหมิ่นประมาทตายเสียก่อนร้องทุกข์ ให้บิดา มารดา คู่สมรสหรือบุตรของผู้เสียหายร้องทุกข์ได้ และให้ถือว่าเป็นผู้เสียหาย”
2. คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2466/2551 (ป.อ. มาตรา 326, 328) ย่อคำพิพากษา (ตอนต้น): “ความผิดฐานหมิ่นประมาทโดยการโฆษณาตาม ป.อ. มาตรา 328 นั้น จะต้องเป็นการใส่ความบุคคลอื่นต่อบุคคลที่สามโดยประการที่น่าจะทำให้ผู้อื่นนั้นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชังตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 326 แห่ง ป.อ. ด้วย แต่ข่าวในหนังสือพิมพ์ระบุชื่อบุคคลที่ถูกใส่ความว่า ม. และโจทก์มีผู้เสียหายเพียงปากเดียวมาเบิกความว่าเป็นนามปากกาของผู้เสียหาย โดยโจทก์ไม่ได้นำบุคคลที่สามมาเป็นพยานยืนยันได้ว่าขณะผู้เสียหายทำงานเป็นนักข่าวอยู่ที่หนังสือพิมพ์ ร. มีนามปากกาว่า ม. ส่วนคำให้การในชั้นสอบสวนของ พ. และ อ. ก็เป็นเพียงพยานบอกเล่าที่จำเลยไม่มีโอกาสซักค้าน จึงฟังไม่ได้ว่ามีบุคคลอื่นทราบจากผู้เสียหายมีนามปากกาว่า ม. แม้ข้อเท็จจริงจะได้รับความตามที่ผู้เสียหายเบิกความว่า ผู้เสียหายกับจำเลยเคยทำงานอยู่ที่หนังสือพิมพ์ ร. อันเป็นการยืนยันว่าจำเลยทราบดีว่าผู้เสียหายมีนามปากกาว่า ม. แต่เมื่อโจทก์ไม่มีพยานอื่นมาเบิกความ...”
3. คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5276/2562 (ป.อ. มาตรา 326, 328 คดี ที่ ผู้เสียหาย ฟ้องเอง ชั้น ได้สวนมูลฟ้อง) ย่อ คำพิพากษา: “การใส่ความผู้อื่นต่อบุคคลที่สาม โดยประการที่น่าจะทำให้ผู้อื่นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง อันจะเป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทตาม ป.อ. มาตรา 326 นั้น จะต้องได้ความว่าการใส่ความดังกล่าวได้ระบุถึงตัวบุคคลผู้ถูกใส่ความ เป็นการยืนยันรู้ได้แน่นอนว่าบุคคลที่ถูกใส่ความเป็นใคร หรือหากไม่ระบุถึงผู้ที่ถูกใส่ความโดยตรง การใส่ความนั้นก็จะต้องได้ความว่าหมายถึงบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยเฉพาะ เมื่อพิจารณาข้อความตามภาพถ่ายแล้ว แม้ไม่มีข้อความตอนใดระบุว่า เป็นโจทก์ แต่ข้อเท็จจริงได้ความว่า โจทก์เป็นอดีตทหารและเช่าที่ดินจาก บ. ซึ่งอยู่ติดสะพานข้ามแม่น้ำแคว เพื่อประกอบกิจการร้านอาหารชื่อ “พ.” ซึ่งมีเพียงร้านเดียวในจังหวัดกาญจนบุรีและยังมีข้อพิพาทฟ้องร้องดำเนินคดีกับ บ. ด้วย เมื่อได้อ่านข้อความตามภาพถ่ายดังกล่าวแล้วก็เข้าใจทันทีว่าบุคคลที่จำเลยกล่าวถึงนั้นหมายถึงโจทก์ และอาจทำให้โจทก์เสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง คดีโจทก์จึงมีมูลเป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทตาม ป.อ. มาตรา 326 ความผิดฐานหมิ่นประมาทโดยการโฆษณาตาม ป.อ. มาตรา 328 นั้น ผู้กระทำความผิดเผยแพร่ข้อความอันเป็นการหมิ่นประมาทออกไปยังสาธารณชนหรือประชาชนทั่วไป การที่จำเลยส่งข้อความลงในแอปพลิเคชันไลน์ กลุ่มโพสต์นิวส์ออนไลน์ มีลักษณะเป็นเพียงเจตนาการแจ้งหรือไขข่าวไปยังเฉพาะกลุ่มบุคคลซึ่งอยู่ในกลุ่มไลน์ดังกล่าวเท่านั้น ยังไม่ถึงกับเป็นการกระจายข่าวไปสู่สาธารณชนหรือประชาชนทั่วไป คดีโจทก์จึงไม่มีมูลความผิดตาม ป.อ. มาตรา 328” ผลคดี: “พิพากษาแก้ ให้ประทับฟ้องความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326 ไว้พิจารณาต่อไป นอกจากที่แก้ไขให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 7”
4. คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 645/2503 (ป.อ. มาตรา 59, 326, 328) ย่อคำพิพากษา: “โจทก์จำเลยเคยสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลด้วยกัน จำเลยได้พิมพ์ไปปลิวมีข้อความว่า ‘โจทก์ทำการคักกับร้านสหกรณ์สมัยนายเฉลิมเป็นผู้จัดการ รับนมและบุรีไปขายแล้วไม่นำเงินมาให้ร้านสหกรณ์ 20,383 บาท และจ่ายเช็คไม่มีเงินให้ 13,878.85 บาทจำเลยเข้าไปรับงานผู้จัดการที่หลังเรือเรื่องขึ้นมาฟ้องร้องดำเนินคดีเรียกเงินให้ร้านสหกรณ์สำเร็จขณะนี้โจทก์ยังคงผ่อนชำระให้ร้านสหกรณ์ตามคำสั่งศาลอยู่’ แล้วจำเลยโฆษณาแจกจ่ายไปปลิวเหล่านั้น แม้ ตาม ความจริง โจทก์ได้ ก่อร้าน สหกรณ์ ซึ่ง จำเลย เป็น ผู้จัดการ ฟ้อง เรียก เงิน ต่อ ศาล และได้ยอมความกันก็ตามการกระทำของจำเลยก็เป็นเจตนาใส่ความหมิ่นประมาทโจทก์ไม่ใช่เป็นการแสดงความคิดเห็นโดยสุจริต”
5. คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4998/2558 (ป.อ. มาตรา 328) ย่อคำพิพากษา: “การนำหนังสือพิมพ์ไปแจกโดยทราบว่ามีเนื้อหาข้อความหมิ่นประมาทโจทก์ถือได้ว่าเป็นการกระจายข่าวไปสู่สาธารณชน หรือ ประชาชน ทั่วไป แล้ว จึงเป็นการกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาทโดยการโฆษณา”



6. คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2624/2567 (ป.อ. มาตรา 91, 328) ย่อคำพิพากษา: “จำเลยโพสต์ข้อความในเฟซบุ๊กของจำเลยรวม 9 ครั้ง ต่างวันเวลากัน แต่ครั้งของการโพสต์ข้อความมีการแสดงความคิดเห็นโต้ตอบและแสดงข้อเท็จจริงกับบุคคลอื่นที่ได้เข้ามาแสดงความคิดเห็นของแต่ละการโพสต์ข้อความเป็นส่วน ๆ แยกต่างหากจากกันของแต่ละโพสต์ข้อความของจำเลยในลักษณะที่ยืนยันข้อเท็จจริงที่แตกต่างกันออกไป จำเลยกระทำโดยเจตนาใส่ความมุ่งประสงค์ที่จะทำลายชื่อเสียงของโจทก์หลาย ๆ ครั้ง เพื่อให้โจทก์ได้รับความเสียหายหลายครั้งและมีบุคคลอื่นได้อ่านข้อความที่จำเลยโพสต์หลาย ๆ คน โดยมีการโพสต์ข้อความโต้ตอบกับจำเลยในแต่ละโพสต์แยกต่างหากจากกัน แสดงให้เห็นถึงเจตนาของจำเลยที่ต้องการยืนยันข้อเท็จจริงแต่อย่างใดแต่ละครั้งแยกต่างหากจากกัน และประสงค์ต่อผลให้โจทก์เสียชื่อเสียงในแต่ละเรื่องแต่ละครั้งที่จำเลยโพสต์แตกต่างกัน การกระทำของจำเลยจึงเป็นความผิดหลายกรรมต่างกัน มิใช่เป็นการกระทำความผิดเดียว และมีเจตนาเดียว” คำวินิจฉัยในเรื่องโทษ: “การที่จำเลยโพสต์ข้อความใส่ความโจทก์ในเฟซบุ๊กของจำเลยที่เปิดเป็นสาธารณะที่บุคคลทั่วไปสามารถเข้าถึงได้ เป็นการกระจ่ายข้อความไปสู่สาธารณะหรือประชาชนทั่วไป ซึ่งเป็นบุคคลที่สาม” ผลคดี: “พิพากษาแก่เป็นว่า การกระทำของจำเลยเป็นความผิดหลายกรรมต่างกันให้ลงโทษทุกกรรมเป็นกระทงความผิดไปตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 91 รวม 9 กระทง จำคุกกระทงละ 6 เดือน ทางนำสืบของจำเลยเป็นประโยชน์แก่การพิจารณาอยู่บ้าง มีเหตุบรรเทาโทษลดโทษให้หนึ่งในสาม ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 78 คงจำคุกกระทงละ 4 เดือน รวมจำคุก 36 เดือน โดยไม่รอลงโทษ และไม่ลงโทษปรับ นอกจากที่แก้ไขให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 8”
7. คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4291/2548 (ป.อ. มาตรา 328) ย่อคำพิพากษา: “จำเลยที่ 1 ทำหนังสือร้องเรียนซึ่งมีข้อความหมิ่นประมาท น. ยื่นต่อนายอำเภอคอนสารโดยเฉพาะเจาะจง ไม่เป็นการโฆษณาด้วยเอกสาร เพราะหนังสือร้องเรียนดังกล่าวยื่นต่อนายอำเภอคอนสารซึ่งเป็นบุคคลที่สามเพียงคนเดียวเท่านั้น จำเลยที่ 1 ไม่มีเจตนาใส่ความโดยโฆษณาให้บุคคลอื่นทั่วไปทราบนอกจากนายอำเภอคอนสาร จึงไม่เป็นการหมิ่นประมาทโดยการโฆษณา”
8. คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7788/2552 (ป.อ. มาตรา 328) ย่อคำพิพากษา: “จำเลยจัดสรรที่ดินริมทะเลขาย โจทก์เป็นผู้ซื้อรายหนึ่ง จำเลยฟ้องโจทก์เป็นคดีแพ่งกล่าวหาว่า โจทก์รุกร้าขายหา และแจ้งเรื่องเป็นหนังสือทางไปรษณีย์ถึงผู้ซื้อที่ดินรายอื่นอีกหลายราย ในโครงการจัดสรร การส่งหนังสือของจำเลยดังกล่าวมีลักษณะเป็นเพียงการแจ้งหรือไขข่าวไปยังเฉพาะกลุ่มบุคคลซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินในโครงการเช่นเดียวกับโจทก์ ยังไม่ถึงกับเป็นการกระจ่ายข่าวไปสู่สาธารณชนหรือประชาชนทั่วไป ไม่เป็นหมิ่นประมาทโดยการโฆษณาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 328”
9. คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2414/2530 (ป.อ. มาตรา 326, 328, 329, 332) ย่อคำพิพากษา (ส่วนท้าย): “การกระทำของจำเลยทั้งสองเป็นการใส่ความให้โจทก์ที่ 1 เสื่อมเสียชื่อเสียงทางการประกอบกิจการค้า แต่การกระทำของจำเลยทั้งสองเป็นลักษณะแจ้งหรือไขข่าวไปยังสมาชิกของสมาคมเท่านั้น ไม่ถึงกับกระจ่ายข่าวไปสู่สาธารณชนทั่วไป ทั้งไม่ปรากฏว่าจำเลยที่ 2 กระทำผิดมาก่อน จึงควรลงโทษสถานเบา.”
10. คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 110/2516 (ป.อ. มาตรา 326, 328, 393) ย่อคำพิพากษา: “จำเลยมีจดหมายซึ่งมีข้อความหมิ่นประมาทส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนถึงโจทก์โดยตรงไป ยังสำนักงานโจทก์ แสดงเจตนาของจำเลยว่าจะให้โจทก์เท่านั้น ทราบข้อความในจดหมาย มิใช่เจตนาเป็นการใส่ความโจทก์ต่อบุคคลที่สาม แม้สมัยของโจทก์ทราบข้อความจากจดหมายที่จำเลยส่งไปถึงตัวโจทก์นั้น ก็เป็นเรื่องนอกเหนือเจตนาของจำเลย การกระทำของจำเลยจึงไม่มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326 และ 328 จำเลยมีจดหมายถึงโจทก์ แม้ข้อความในจดหมายเป็นการดูหมิ่นแต่การที่จำเลยส่งจดหมายไปกว่าจะถึงโจทก์ก็ต่างวันเวลากัน จึงไม่มีลักษณะเป็นการดูหมิ่นซึ่งหน้า ตามความหมายในมาตรา 393 ทั้งมิใช่เป็นการดูหมิ่นด้วยการโฆษณา”
11. ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 332 “ในคดีหมิ่นประมาทซึ่งมีคำพิพากษาว่าจำเลยมีความผิด ศาลอาจสั่ง (1) ให้ยึด และทำลายวัตถุหรือส่วนของวัตถุที่มีข้อความหมิ่นประมาท (2) ให้โฆษณาคำพิพากษาทั้งหมด หรือแต่บางส่วนในหนังสือพิมพ์หนึ่งฉบับหรือหลายฉบับ ครั้งเดียวหรือหลายครั้ง โดยให้จำเลยเป็นผู้ชำระค่าโฆษณา” (ตรวจคำต่อคำกับฐานข้อมูลกฎหมายของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา 4 ตุลาคม 2569) และ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 976/2567 ย่อคำพิพากษา: “ป.อ. มาตรา 332 (2) เป็นบทกฎหมายที่ให้อำนาจศาลใช้ดุลพินิจสั่งให้โฆษณาคำพิพากษาในหนังสือพิมพ์ได้เองตามความเหมาะสมแก่พฤติการณ์แห่งคดี ไม่ว่าโจทก์จะมีคำขอหรือไม่ และคำว่า “หนังสือพิมพ์” ย่อมปริวรรตไปตามยุคสมัย มิได้จำกัดอยู่แต่เฉพาะหนังสือพิมพ์ที่พิมพ์ขึ้นโดยใช้กระดาษ แต่ยังมีความหมายรวมถึงข้อมูลข่าวสารเป็นตัวหนังสือที่ประชาชนทั่วไปสามารถอ่านเข้าใจได้ ซึ่งเผยแพร่อยู่ในระบบ



คอมพิวเตอร์ด้วย ... จึงเห็นสมควรให้จำเลยโฆษณาคำพิพากษาโดยย่อในหนังสือพิมพ์ที่แพร่หลาย 2 ฉบับ เป็นเวลา 3 วันติดต่อกัน กับให้จำเลยโฆษณาคำพิพากษาโดยย่อผ่านทางเว็บไซต์ข่าวออนไลน์ที่แพร่หลายอีก 2 เว็บไซต์ด้วย โดยให้จำเลยเป็นผู้ชำระค่าโฆษณา” (deka.supremecourt.or.th ตรวจ 28 กันยายน 2569)

12. คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7256/2567 (ป.อ. มาตรา 326, 328, 329 (1) (3)) คำฟ้อง: “โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลย ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 83, 91, 326, 328, ให้จำเลยลงข้อความขอโทษโจทก์ในโปรแกรมประยุกต์เฟซบุ๊กของจำเลย เป็นเวลา 1 เดือน และให้จำเลยชำระค่าเสียหาย 800,000 บาท” ศาลฎีกาวินิจฉัย: “หากจำเลยเห็นว่า โจทก์มีเจตนาที่จะไม่ชำระหนี้แก่จำเลย จำเลยควรต้องใช้สิทธิดำเนินคดีแก่โจทก์เพื่อขอให้บังคับโจทก์ชำระหนี้แก่จำเลยตามกฎหมาย มิใช่ใช้วิธีลงข้อความ อันเป็นการหมิ่นประมาทและรูปภาพโจทก์ ... การลงข้อความอันเป็นการหมิ่นประมาทและแสดงภาพถ่ายของโจทก์ในโปรแกรมประยุกต์เฟซบุ๊กซึ่งมิใช่กลุ่มปิด บุคคลทั่วไปจากทุกมุมโลกสามารถเข้าถึงได้ เป็นการสร้างความเสียหายแก่โจทก์เป็นวงกว้างอย่างรวดเร็ว” ผลคดี: “พิพากษาแก่เป็นว่า ให้จำคุก 3 เดือน และปรับ 1,000 บาท ไม่ปรากฏว่าจำเลยเคยต้องโทษจำคุกมาก่อน เห็นควรให้โอกาส จำเลย กลับตัว เป็น พลเมือง ดี โทษ จำคุก ให้ รอ การ ลงโทษ ไว้ มี กำหนด 2 ปี ให้ คุม ประพฤติ จำเลย มี กำหนด 1 ปี” (deka.supremecourt.or.th ตรวจ 28 กันยายน 2569 และ 4 ตุลาคม 2569)
13. ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 393 (แก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 41 ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2519 อัตราโทษ แก้ไข เพิ่มเติม โดยมาตรา 6 แห่ง พระราชบัญญัติ แก้ไข เพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 22) พ.ศ. 2558) “ผู้ใดดูหมิ่นผู้อื่นซึ่งหน้าหรือด้วยการโฆษณา ต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”
14. ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 96 “ภายใต้บังคับมาตรา 95 ในกรณีความผิดอันยอมความได้ ถ้าผู้เสียหายมิได้ร้องทุกข์ภายในสาม เดือนนับแต่วันที่อยู่รู้เรื่องความผิดและรู้ตัวผู้กระทำความผิด เป็นอันขาดอายุความ”
15. ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 126 วรรคหนึ่ง “ผู้ร้องทุกข์จะแก้คำร้องทุกข์ระยะใด หรือจะถอนคำร้องทุกข์เสียเมื่อใดก็ได้” วรรคสอง “ในคดีซึ่งมิใช่ความผิดต่อส่วนตัว การถอนคำร้องทุกข์ เช่นนั้น ย่อมไม่ตัดอำนาจ พนักงานสอบสวน ที่จะสอบสวนหรือพนักงานอัยการที่จะฟ้องคดีนั้น”, มาตรา 39 “สิทธินำคดีอาญามาฟ้องย่อมระงับไปดังต่อไปนี้ ... (2) ในคดีความผิดต่อส่วนตัว เมื่อได้ถอนคำร้องทุกข์ ถอนฟ้องหรือยอมความกันโดยถูกต้องตามกฎหมาย”
16. ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 329 “ผู้ใดแสดงความคิดเห็น หรือข้อความใดโดยสุจริต (1) เพื่อความชอบธรรม ป้องกัน ตน หรือ ป้องกันส่วนได้เสียเกี่ยวกับตนตามคลองธรรม (2) ในฐานะเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติการตามหน้าที่ (3) ดิชมด้วยความเป็นธรรม ซึ่งบุคคลหรือสิ่งใดอันเป็นวิสัยของประชาชนย่อมกระทำ หรือ (4) ในการแจ้งข่าวด้วยความเป็นธรรมเรื่องการดำเนินการอันเปิดเผยในศาลหรือในการประชุม ผู้นั้นไม่มีความผิดฐานหมิ่นประมาท”
17. ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 330 “ในกรณีหมิ่นประมาท ถ้าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิด พิสูจน์ได้ว่าข้อที่กล่าวว่าเป็นหมิ่นประมาทนั้นเป็นความจริง ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ แต่ห้ามไม่ให้พิสูจน์ ถ้าข้อที่กล่าวว่าเป็นหมิ่นประมาทนั้นเป็นการใส่ความในเรื่องส่วนตัว และการพิสูจน์จะไม่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน”
18. คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 14169/2557 (ป.อ. มาตรา 83, 328, 329 (3)) ย่อคำพิพากษา (ตอนต้น): “ความผิดฐานหมิ่นประมาทด้วยการใช้ข้อความ ต้องพิจารณาข้อความว่า เมื่อวิญญูชนโดยทั่วไปได้พบเห็นและอ่านข้อความแล้ว จะส่งผลให้โจทก์เสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่นหรือถูกเกลียดชังหรือไม่ เมื่อพิจารณาข้อความที่ จ. เขียนเห็นได้ว่า ความหมายของข้อความเป็นการแสดงว่าผู้เขียนยืนยันข้อเท็จจริงและเชื่อตามหนังสือร้องเรียนที่ จ. อ้างว่าได้รับจากชาวบ้านว่า โจทก์เป็นคนนำเมทแอมเฟตามีนมาส่งแก่ผู้จำหน่าย โดยผู้เขียนและจำเลยที่ 3 ไม่ได้ใส่ใจตรวจสอบว่า เป็นความจริงและจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์หรือไม่เพียงใด ทั้งต่อมาโดยผลของการตีพิมพ์ข้อความยังเป็นเหตุให้โจทก์ถูกผู้บังคับบัญชาไม่ไว้วางใจ และ ตั้ง กรรมการ สอบสวน ข้อเท็จจริง ซึ่งเป็นเรื่องที่ผู้ประกอบอาชีพรับราชการไม่พึงปรารถนา แม้ผลการสอบสวนจะไม่มีผิดแต่ก็จะมีผลทิ่มแทงหมอง และ อาจจะมีผลต่อความก้าวหน้าในชีวิตราชการอีกด้วย ข้อความดังกล่าวย่อมทำให้โจทก์เสื่อมเสียชื่อเสียง ถ...”
19. พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 มาตรา 14 (แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 มาตรา 8) วรรคหนึ่ง “ผู้ใดกระทำความผิดที่ระบุไว้ดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (1) โดยทุจริต หรือโดยหลอกลวง นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่บิดเบือนหรือปลอมไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ โดยประการ



ที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ประชาชน อันมิใช่การกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญา (2) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายต่อการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ ความปลอดภัยสาธารณะ ความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ หรือโครงสร้างพื้นฐานอันเป็นประโยชน์สาธารณะของประเทศ หรือก่อให้เกิดความตื่นตระหนกแก่ประชาชน (3) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ใด ๆ อันเป็นความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรหรือความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา (4) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ใด ๆ ที่มีลักษณะอันลามกและข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นประชาชนทั่วไปอาจเข้าถึงได้ (5) เผยแพร่หรือส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์โดยรู้อยู่แล้วว่าเป็นข้อมูลคอมพิวเตอร์ตาม (1) (2) (3) หรือ (4)” วรรคสอง “ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง (1) มิได้กระทำต่อประชาชน แต่เป็นการกระทำความผิดต่อบุคคลหนึ่ง ผู้กระทำ ผู้เผยแพร่หรือส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ดังกล่าวต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้เป็นความผิดอันยอมความได้”

20. คำพิพากษา ศาลฎีกาที่ 2778/2561 ย่อคำพิพากษา เริ่มว่า “พ.ร.บ.ว่าด้วยการ กระทำความผิด เกี่ยวกับ คอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2560 มีผลใช้ บังคับ นับแต่วันที่ 24 พฤษภาคม 2560 อัน เป็นเวลา ระหว่าง พิจารณาของ ศาลฎีกา โดย ความในมาตรา 8 ให้ ยกเลิกความในมาตรา 14 แห่ง พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2550 และ ...” บทวิเคราะห์ฉบับเต็มอยู่ในบทความ ศาลฎีกา 2778/2561
21. คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5764/2562 (ป.อ. มาตรา 2 วรรคสอง พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 มาตรา 14 ที่แก้ไขใหม่) ย่อคำพิพากษา: “ในระหว่างการพิจารณาของศาลอุทธรณ์ได้มี พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2560 มาตรา 8 ให้ยกเลิกความในมาตรา 14 แห่ง พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2550 และให้ใช้ความที่บัญญัติใหม่แทน โดยมาตรา 14 ที่บัญญัติใหม่ ได้ยกเลิกความในมาตรา 14 (1) จากเดิมที่บัญญัติว่า “(1) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ปลอมไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน” โดยบัญญัติความใน (1) ใหม่เป็นว่า “(1) โดยทุจริต หรือโดยหลอกลวง นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่บิดเบือนหรือปลอมไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ประชาชน อันมิใช่การกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญา” กรณีเป็นเรื่องกฎหมายที่บัญญัติในภายหลังกำหนดองค์ประกอบความผิดฐานนำเข้าสู่ข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จว่าต้องเป็นการกระทำที่มีเจตนาพิเศษด้วย กล่าวคือ ต้องมีเจตนาพิเศษ “โดยทุจริตหรือโดยหลอกลวง” จึงจะเข้าเกณฑ์เป็นความผิด ดังนั้น เมื่อข้อเท็จจริงฟังเป็นยุติว่าจำเลยเป็นผู้นำข่าวอันเป็นเท็จลงในเว็บไซต์ที่จำเลยเป็นผู้ดูแล โดยไม่ปรากฏว่าจำเลยมีเจตนาพิเศษเรื่องการกระทำโดยทุจริตหรือหลอกลวง แม้การกระทำของจำเลยจะเป็นความผิดตาม พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2550 มาตรา 14 (เดิม) แต่ไม่เป็นความผิดตาม พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2550 มาตรา 14 (ที่แก้ไขใหม่) ตาม พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2560 จึงเป็นกรณีที่บทบัญญัติของกฎหมายที่บัญญัติในภายหลังให้การกระทำเช่นนั้นไม่เป็นความผิดต่อไป จำเลยจึงพ้นจากการเป็นผู้กระทำความผิดตาม ป.อ. มาตรา 2 วรรคสอง”
22. คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4403/2566 (ป.อ. มาตรา 91, 328; พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2550 มาตรา 14 (4)) ย่อคำพิพากษา: “...ความผิดทั้ง 2 ฐานดังกล่าว มีองค์ประกอบของความผิดที่แตกต่างกัน สามารถแยกเจตนาของการกระทำความผิดออกจากกันได้อย่างชัดเจน การกระทำของจำเลยจึงเป็นความผิดสองกรรมต่างกัน ต้องลงโทษทุกกรรมเป็นกระทงความผิดตาม ป.อ. มาตรา 91”
23. คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6268/2550 (ป.อ. มาตรา 2 วรรคสอง, 326, 328 พ.ร.บ.จัดแจ้งการ พิมพ์ พ.ศ. 2550 มาตรา 3) ย่อคำพิพากษา: “โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยในฐานะบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ซึ่งลงข้อความหมิ่นประมาทโจทก์ด้วยการโฆษณาตาม ป.อ. มาตรา 326, 328 พ.ร.บ.การพิมพ์ มาตรา 48 แต่ในขณะที่คดีอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลฎีกาได้มี พ.ร.บ.จัดแจ้งการพิมพ์ มาตรา 3 ให้ยกเลิก พ.ร.บ.การพิมพ์ ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 19 ธันวาคม 2550 เป็นต้นไป และ พ.ร.บ.จัดแจ้งการพิมพ์ ไม่ได้บัญญัติให้บรรณาธิการหนังสือพิมพ์เป็นผู้รับผิดชอบในข้อความที่ลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ที่ตนเป็นบรรณาธิการ ฉะนั้น การกระทำของจำเลยจึงไม่เป็นความผิดอีกต่อไป จำเลยย่อมพ้นจากการเป็นผู้กระทำความผิดตาม ป.อ. มาตรา 2 วรรคสอง”
24. พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 มาตรา 15 (แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560) วรรคหนึ่ง “ผู้ให้บริการผู้ใดให้ความร่วมมือ ยินยอม หรือรู้เห็นเป็นใจให้มีการกระทำความผิดตามมาตรา 14 ในระบบคอมพิวเตอร์ที่อยู่ในความควบคุมของตน ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับผู้



กระทำความผิดตามมาตรา 14” วรรคสอง “ให้รัฐมนตรีออกประกาศกำหนดขั้นตอนการแจ้งเตือน การระงับการทำให้แพร่หลายของข้อมูลคอมพิวเตอร์ และการนำข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นออกจากระบบคอมพิวเตอร์” วรรคสาม “ถ้าผู้ให้บริการพิสูจน์ได้ว่าตนได้ปฏิบัติตามประกาศของรัฐมนตรีที่ออกตามวรรคสอง ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ” (ตรวจคำต่อคำกับฐานข้อมูลกฎหมายของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา 2 ตุลาคม 2569)

25. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 423 วรรคหนึ่ง “ผู้ใดกล่าวหรือโฆษณาแพร่หลายซึ่งข้อความอันฝ่าฝืนต่อความจริง เป็นที่เสียหายแก่ชื่อเสียงหรือเกียรติคุณของบุคคลอื่นก็ดี หรือเป็นที่เสียหายแก่ทางทำมาหาได้หรือทางเจริญของเขาโดยประการอื่นก็ดี ท่านว่าผู้นั้นจะต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่เขาเพื่อความเสียหายอย่างใด ๆ อันเกิดแต่การนั้น แม้ทั้งเมื่อตนมิได้รู้ข้อความนั้นไม่จริง แต่หากควรจะได้” วรรคสอง “ผู้ใดส่งข่าวสารอันตนมิได้รู้ว่าเป็นความไม่จริง หากว่าตนเองหรือผู้รับข่าวสารนั้นมีทางได้เสียโดยชอบในการนั้นด้วยแล้ว ท่านว่าเพียงที่ส่งข่าวสารเช่นนั้นหาทำให้ผู้นั้นต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนไม่” (ตรวจคำต่อคำกับฐานข้อมูลกฎหมายของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ฉบับปรับปรุงล่าสุด 4 ตุลาคม 2569)
26. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 447 “บุคคลใดทำให้เขาต้องเสียหายแก่ชื่อเสียง เมื่อผู้ต้องเสียหายร้องขอ ศาลจะสั่งให้บุคคลนั้นจัดการตามควรเพื่อทำให้ชื่อเสียงของผู้นั้นกลับคืนดีแทนให้ใช้ค่าเสียหาย หรือทั้งให้ใช้ค่าเสียหายด้วยก็ได้” (ตรวจคำต่อคำกับฐานข้อมูลกฎหมายของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ฉบับปรับปรุงล่าสุด 4 ตุลาคม 2569)
27. คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4595/2543 (ป.พ.พ. มาตรา 423, 438, 447 ป.วิ.อ. มาตรา 46) ย่อคำพิพากษา: “โจทก์เคยฟ้องจำเลยเป็นคดีอาญาข้อหาหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 328 และความผิดต่อพระราชบัญญัติการพิมพ์ พ.ศ. 2485 มาตรา 48 ศาลพิพากษา ลงโทษ จำเลย ข้อเท็จจริงใน คดีอาญา รับฟังว่า จำเลยใส่ความ โจทก์ ต่อ บุคคลที่สาม อัน เป็นการ หมิ่นประมาทโจทก์โดยการโฆษณาด้วยเอกสาร โจทก์ฟ้องจำเลยคดีนี้ เป็นคดีแพ่งเรียกค่าเสียหาย จึงเป็นคดีแพ่งเกี่ยวเนื่องกับคดีอาญา คำพิพากษา ส่วนอาญาย่อมผูกพันจำเลยตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 46 จำเลยไม่อาจโต้เถียงข้อเท็จจริงให้รับฟังเป็นอย่างอื่นได้ การกระทำของจำเลยจึงเป็นละเมิดต่อโจทก์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 423 วรรคหนึ่ง แม้ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 447จะ บัญญัติ ให้ จำเลย ใน คดีแพ่ง รับผิดชอบ จัดการ โฆษณา คำพิพากษา ใน หนังสือพิมพ์ อันเป็นทางแก้เพื่อให้ชื่อเสียงเกียรติคุณของโจทก์กลับคืนดีก็ตาม แต่เมื่อในคดีอาญาศาลได้มีคำพิพากษาให้จำเลย โฆษณาคำพิพากษาในคดีส่วนอาญาในหนังสือพิมพ์โดยจำเลยเป็นผู้ชำระค่าโฆษณาแล้วเป็นการเพียงพอที่จะแก้ไขให้ชื่อเสียงของโจทก์กลับคืนดีแล้ว จึงไม่จำเป็นที่จะต้องโฆษณาในคดีส่วนแพ่งต่อไปอีก”
28. Strafgesetzbuch (StGB) § 186 Üble Nachrede: „Wer in Beziehung auf einen anderen eine Tatsache behauptet oder verbreitet, welche denselben verächtlich zu machen oder in der öffentlichen Meinung herabzuwürdigen geeignet ist, wird, wenn nicht diese Tatsache erweislich wahr ist, mit Freiheitsstrafe bis zu einem Jahr oder mit Geldstrafe und, wenn die Tat öffentlich, in einer Versammlung oder durch Verbreiten eines Inhalts (§ 11 Absatz 3) begangen ist, mit Freiheitsstrafe bis zu zwei Jahren oder mit Geldstrafe bestraft.“ และ § 187 Verleumdung: „Wer wider besseres Wissen in Beziehung auf einen anderen eine unwahre Tatsache behauptet oder verbreitet, welche denselben verächtlich zu machen oder in der öffentlichen Meinung herabzuwürdigen oder dessen Kredit zu gefährden geeignet ist, wird mit Freiheitsstrafe bis zu zwei Jahren oder mit Geldstrafe und, wenn die Tat öffentlich, in einer Versammlung oder durch Verbreiten eines Inhalts (§ 11 Absatz 3) begangen ist, mit Freiheitsstrafe bis zu fünf Jahren oder mit Geldstrafe bestraft.“ (gesetze-im-internet.de ฉบับแก้ไขล่าสุดโดย Art. 1 G v. 20.3.2026)
29. 刑法（明治四十年法律第四十五号）第二百三十条第一項「公然と事実を摘示し、人の名誉を毀損した者は、その事実の有無にかかわらず、三年以下の拘禁刑又は五十万円以下の罰金に処する。」(e-Gov 法令検索 ฉบับที่ใช้บังคับ ปี 2026) และ 最高裁判所第一小法廷 昭和34年5月7日 判決 昭和33(あ)2698 刑集13卷5号641頁 裁判要旨 「一 Xが、確証もないのに、YにおいてX方庭先の燐炭囲の菰に放火したものと思ひ込み、X方でYの弟Aおよび火事見舞に來た村會議員Bに対し、またY方でその妻C、長女Dおよび近所のE、F、G等に対し、問われるままに、「Yの放火を見た」、「火が燃えていたのでYを捕えることはできなかつた」旨述べたときは（その結果、本件ではYが放火したという噂が村中に相当広まつている。）不定多数の人の視聴に達せしめ得る状態において事実を摘示しYの名誉を毀損したのとして名誉毀損罪が成立する。」 และ 最高裁判所第一小法廷 平成22年3月15日決定 平成21(あ)360 刑集64卷2号1頁



裁判要旨「1 インターネットの個人利用者による表現行為の場合においても、他の表現手段を利用した場合と同様に、行為者が摘示した事実を真実であると誤信したことについて、確実な資料、根拠に照らして相当の理由があると認められるときに限り、名誉毀損罪は成立しないものと解するのが相当であって、より緩やかな要件で同罪の成立を否定すべきではない。」(courts.go.jp)

30. Loi du 29 juillet 1881 sur la liberté de la presse, article 29, alinéa 1 : « Toute allégation ou imputation d'un fait qui porte atteinte à l'honneur ou à la considération de la personne ou du corps auquel le fait est imputé est une diffamation. » (รัฐบัญญัติว่าด้วยเสรีภาพของสื่อ ค.ศ. 1881 มาตรา 29 วรรคหนึ่ง คำแปลโดยผู้เขียน: การกล่าวอ้างหรือกล่าวหาข้อเท็จจริงใดที่กระทบเกียรติหรือความนับถือของบุคคลหรือองค์กรที่ถูกกล่าวหา เป็นการหมิ่นประมาท) ที่มา: [legifrance.gouv.fr](http://legifrance.gouv.fr/LEGIARTI000006419790) LEGIARTI000006419790 และ Cour de cassation, 1re chambre civile, 10 avril 2013, pourvoi n° 11-19.530, ECLI:FR:CCASS:2013:C100344, publié au Bulletin, Sommaire: « Ne constituent pas des injures publiques celles diffusées sur un compte de réseau social accessible aux seules personnes agréées, en nombre très restreint, par l'auteur des propos injurieux, et qui forment entre elles une communauté d'intérêts » เหตุที่พิพากษากลับ: « Mais sur la cinquième branche du moyen : Vu l'article R. 621-2 du code pénal ; Attendu que pour rejeter les prétentions de Mme Y..., la cour d'appel s'est bornée à constater que les propos litigieux ne constituaient pas des injures publiques ; Qu'en statuant ainsi sans rechercher, comme il lui incombait de le faire, si les propos litigieux pouvaient être qualifiés d'injures non publiques, la cour d'appel a violé par refus d'application le texte susvisé ; » (courdecassation.fr)
31. Coroners and Justice Act 2009, s.73: “The following offences under the common law of England and Wales and the common law of Northern Ireland are abolished: (a) the offences of sedition and seditious libel; (b) the offence of defamatory libel; (c) the offence of obscene libel.” และ Defamation Act 2013, section 1(1): “A statement is not defamatory unless its publication has caused or is likely to cause serious harm to the reputation of the claimant.” (legislation.gov.uk) และ *Lachaux v Independent Print Ltd* [2019] UKSC 27, Lord Sumption, para 14: “The reference to a situation where the statement “has caused” serious harm is to the consequences of the publication, and not the publication itself. It points to some historic harm, which is shown to have actually occurred. This is a proposition of fact which can be established only by reference to the impact which the statement is shown actually to have had. It depends on a combination of the inherent tendency of the words and their actual impact on those to whom they were communicated.” para 16: “Suppose that the words amount to a grave allegation against the claimant, but they are published to a small number of people, or to people none of whom believe it, or possibly to people among whom the claimant had no reputation to be harmed. The law's traditional answer is that these matters may mitigate damages but do not affect the defamatory character of the words. Yet it is plain that section 1 was intended to make them part of the test of the defamatory character of the statement.” (supremecourt.uk)
32. A. Mitchell Polinsky and Steven Shavell, “The Economic Theory of Public Enforcement of Law,” *Journal of Economic Literature* 38(1): 45-76 (2000) DOI 10.1257/jel.38.1.45 (ข้อมูลบรรณานุกรมตรงกับ Crossref และหน้าสำนักพิมพ์ American Economic Association 4 ตุลาคม 2569 อ่านบทคัดย่อ) บทคัดย่อระบุว่างานนี้สำรวจทฤษฎีการบังคับใช้กฎหมายโดยรัฐ โดยเน้น “the probability of imposition of sanctions, the magnitude and form of sanctions, and the rule of liability”
33. Nuno Garoupa, “The economics of political dishonesty and defamation,” *International Review of Law and Economics* 19(2): 167-180 (1999) DOI 10.1016/S0144-8188(99)00003-4 (ข้อมูล บรรณานุกรม ตรงกับ Crossref 25 กันยายน 2569 และ หน้า ScienceDirect 4 ตุลาคม 2569 อ่านบทคัดย่อ) บทคัดย่อเสนอแบบจำลองที่หนังสือพิมพ์มีข้อมูลดีกว่าสังคมและทำหน้าที่เป็นผู้ตรวจสอบนักการเมือง และสรุปว่า “as long as newspapers are deterred from defamation, their auditing role is effective in deterring political corruption”



34. Soroush Vosoughi, Deb Roy and Sinan Aral, “The spread of true and false news online,” *Science* 359(6380): 1146-1151 (2018) DOI 10.1126/science.aap9559 (ตรวจกับ Crossref 4 ตุลาคม 2569 อ่านบทความย่อ) บทสรุปของวารสาร: “About 126,000 rumors were spread by ~3 million people. False news reached more people than the truth; the top 1% of false news cascades diffused to between 1000 and 100,000 people, whereas the truth rarely diffused to more than 1000 people. Falsehood also diffused faster than the truth.”

